6 colligit Antonius de Butrio, *num.* 1. quodlibet Beneficium curatum habere annexum Ordinem Presbiteratûs.

Ultimò nota ibi, *Ut eorum cura exigit.* Vicarios perpetuos
7 habere curam animarum, ut hîc probatur & in cap. *Super eo de præbendis, lib. 6.* Et notant hîc glossa 1. Joannes Andreas & Bellamera ambo *num.* 1. in verbo *Cura*, Antonius de Butrio *in 3. notabili*, Cardinalis & Ancharus ambo, *num.* 1. *in* 1. *notabili*: undè infertur ut Decretalis *De multa, de præbendis*,
8 capite *cùm in cunctis de elect.* & capite *Licèt Canon, eodem titulo lib. 6.* ita vendicent sibi locum in Vicariis perpetuis, sicut in Parochialium Ecclesiarum Rectoribus: quod hodiè est expressum in Clementina unica *de Officio Vicariorum.*

9 Quæro, an Capitula Cathedralium & Collegiatarum Ecclesiarum curam animarum habentium & eam per Vicarios temporales exercentium cogi possint ad constituendos Vicarios perpetuos qui eam curam exerceant.

10 Anve expediat, ut Sedes Apostolica decernat de cætero hujusmodi Vicarios perpetuos in prædictis Ecclesiis esse instituendos.

Quoad primam partem propositæ quæstionis, inspectâ Juris communis dispositione: videtur respondendum, prædicta Capitula minimè cogi posse ad deputandos Vicarios perpetuos.

11 Nam etsi aliàs in Beneficiis Ecclesiasticis curatis quæ Cathedralibus Collegiatis seu aliis Ecclesiis, Monasteriis, Beneficiis seu Collegiis aut piis locis quibuscumque perpetuò sunt unita: instituendi sint Vicarii perpetui, capite *Extirpandæ*, §. *Qui verò de præbendis*, cap. *De Monachis eo titulo* & cap. 1. *de Capellanis Monachorum, libro 6.* cap. *Tuarum de privilegiis*: quem textum post alios ponderat ibi Marianus Socinus, *numero* 10. & capite 7. *sessione* 7. Concilii Tridentini.

12 Ubi tamen Beneficia curata sunt in eisdem Ecclesiis Cathedralibus seu Collegiatis pleno jure eis subjecta: possunt Capitula dictarum Ecclesiarum: penes quæ animarum cura residet pro libito deputare Vicarios temporales idoneos, glossa communiter recepta in Clementina *Frequens* in verbo *Ad mensam, de excessu prælatorum* quam ibi Abbas, *num.* 17. dicit ad hoc esse valdè notabilem; & sequuntur cæteri: præsertim Vitalinus, *num.* 82. *cum sequentibus*, Antonius de Butrio *cons.* 51. *num.* 6. Rota *decisione* 3. *sub titulo de excessu Prælatorum, aliàs est* 273. *in novis & decisione* 1. *sub titulo de Officiis ordinatis quæ est* 290. *in antiquis.* Rebuffus *in praxi Beneficiorum, titulo de Vicariis perpetuis, num.* 6. Ubi enim
13 Ecclesia Cathedralis habet Parochiam: jura Parochialia pertinent ad Capitulum, non ad Episcopum, capite *cùm super de sepultura*, ubi notat post alios Abbas *notabili* 3. *num.* 4. & dem Panorm. in cap. 1. *num.* 5. *de Capellanis Monachorum*, ubi ait. In Ecclesiis sæcularibus & Collegiatis videmus quòd unus vel duo exercent curam, nomine Collegii; nec per hoc notatur diversitas, quia is facit cujus nomine fit, cap. *cùm quis de sententia excommunicationis, lib. 6.* cap. *cùm venissent de institutionibus*; & sanè, inspectâ Juris communis dispositione: res videtur satis clara.

Quo verò ad secundam partem videtur respondendum, magnoperè expedire, ut Sanctissimus statuat de cætero instituendos esse Vicarios perpetuos in dictis Ecclesiis: quod suadetur ex sequentibus.

Primò, quia cùm Beneficia curata sunt in Ecclesiis Cathe-
14 dralibus seu Collegiatis: animarum cura non est penes singulos Canonicos in particulari; sed potiùs penes Collegium seu Capitulum. Oldrad. *cons.* 7. Roman. *cons.* 235. *num.* 2. & 3. & tenet glossa Joannis Andreæ in Clementina ultima in verbo *Capitulo de rebus Ecclesiasticis non alienandis*: quatenùs remittit ad notata per Hostiensem in cap. *Exposuisti de præbendis.* Sequitur Marianus Socinus in cap. *Sicut unire, num.* 125. *de excessu Prælatorum*; atque ita decisum fuisse, refert Putius, *decis.* 288. *lib.* 1. Rebuffus *in praxi Beneficiorum, titulo de non promotis intra annum, num.* 64. & 65. At Capitulum penes quod residet cura animarum, etsi dicatur repræsentare personas ejusdem Capituli viventis: non tamen est persona vera; sed ficta & repræsentata & carens animâ. Facit textus in cap. *Romanæ*, §. *In Universitatem de sententia excommunicationis, lib. 6.* & tradit Imola in lege *Mortuo, ff. de fidejussoribus.* Felinus in cap. *Eam te, num.* 14. *versiculo Secunda declaratio de rescriptis.* Gomesius in regula *de annali, quæst.* 12. *col.* 1. & sic Parochia non habet certum & particularem Pastorem qui curam animarum exerceat.

Siquidem cùm quid est commune pluribus ut sic: nullus de Collegio potest dicere, hoc est meum. Lapus *alleg.* 50. *num.* 15. & ut ait Divus Thomas *in* 1. *sententia, distinctione* 19. *quæstione* 1. *art.* 1. *ad primum.* Omne id quod convenit pluribus, convenit eis secundùm id quod est eis commune; non autem secundùm id quod est eis proprium; atque ita inconveniens videtur ut in hujusmodi Ecclesiis non sit unus & certus Rector seu perpetuus Vicarius cui animarum cura incumbat, cap. *Sicut* 21. *quæst.* 2. *Sicut*, inquit, *in unaquaque Ecclesia unus Presbiter esse debet ita ipsa quæ sponsa vel uxor ejus dicitur: non potest dividi in plures Presbiteros; sed unum tantummodo habebit Sacerdotem qui eam castè & sincerè* 15
regat. Facit caput *cùm non ignores de præbendis* ibi; *cùm non ignores quòd una Ecclesia unius debeat esse Sacerdotis.*

Suadetur secundò, quia ut inquit Aristoteles 2. *Politicorum* capite 2. quæ communia sunt negligentiùs curari atque asservari solent; & ut dicitur in lege *Meminimus, codice quandò & quibus quarta pars debetur, libro* 10. Naturale vitium est negligere quod communiter possidetur utque se nihil habere qui non totum habeat arbitretur.

Suadetur tertiò, quia experientia quæ est efficax rerum magistra, cap. *Quàm sit de electione, libro* 6. & veritatis probatio legitima Clementinæ *cùm Ecclesia, de ætate & qualitate* docuit in dictis Ecclesiis Cathedralibus & Collegiatis in quibus est cura animarum communis, circa nominationem ac deputationem Vicariorum temporalium crebras inter ipsos Capitulares oriri discordias & contentiones, cùm quilibet eorum studeat nominare Vicarium pro suo libito; & sæpè etiam non zelo Ecclesiæ. Ad hoc, lege *cùm pater*, §. *Dulcissimis, ff. De legatis.* Secundò ibi, *cùm discordiis sedandis prospexerit quos materia communis solet excitare* & quod notat glossa in capite 1. in verbo *Dissolveretur Religio.* Ne Sede vacante & in capite *Nullus* in verbo *In mutuam* 17. *quæst.* 4.

Suadetur quartò, quia cùm Vicarii temporales qui solent nominari per dicta Capitula, sint ad nutum eorum amovibiles; sæpè etiam sine causa ob privatos affectus à Capitulis amoventur.

Hæc autem frequens Ministrorum mutatio, ut plurimùm 16
est valdè Ecclesiis perniciosa: argumentum textûs cum ibi notatis in Clementina *cùm illusio, de renunciationibus.*

Suadetur quintò, quia ex parte etiam ipsorum mercenariorum: mutationes non raro fiunt; nam cùm non sint in Ecclesiis intitulari: oblato majori stipendio statim recedunt; ideòque Ecclesiam non diligunt nec ovium sollicitam curam gerunt &c. Ad hoc, capite 2. *sessione* 14. Concilium Tridentinum ibi, *cùm ferè vagabundi sint & permanentem sedem non habeant: non quæ Jesu Christi &c. sed alienas oves &c.*

Suadetur sextò, quia vel ob mutationum frequentiam; vel ob periculum amotionis vel ob stipendii tenuitatem seu aliam causam consimilem: vix reperiuntur Vicarii qui qualitates habeant requisitas ad curam animarum exercendam, ut docet experientia. Quod quàm sit Ecclesiis atque ovibus perniciosum, patet ex capite *Grave de præbendis*, capite *Petrus* 39. *dist.* capite *Judæorum est* & capite penultimo *de ætate & qualitate*, capite 1. *versiculo Verùm de præbendis in* 6. Clem. 1. *eodem titulo* & passim alibi. Undè Dionisius Carthusianus, *libro unico de vita & regimine Episcoporum, art.* 34. *cùm igitur*, inquit, *peccet Antistes sæcularia & civilia officia committendo viris insufficientibus, imprudentibus & injustis: multò & quasi incomparabiliter enormiùs peccat constituendo in officio Pastorali & curato eos qui ad talem executionem Officiorum non sunt scientiâ, moribus, virtutibus & ætate idonei: similiter si dispenset & permittat quod insufficientes constituantur & sint Capellani Vicariique Pastorum.* Hæc Dionisius.

Suadetur septimò, quia etsi hujusmodi Vicarii temporales passim non mutarentur nec ipsi Ecclesiarum curam desererent & præditi essent qualitatibus requisitis: negari tamen non potest, quin sint mercenarii & conductitii, de quibus Joannes 10. *Bonus Pastor animam suam dat pro ovibus suis; Mercenarius autem & qui non est Pastor, cujus non sunt oves propriæ: videt lupum venientem & dimittit oves; & fugit & lupus rapit & dispergit oves: Mercenarius autem fugit, quia Mercenarius est & non pertinet ad eum de ovibus.*

Undè Rebuffus in praxi Beneficiorum, *titulo de dispensa-* 17
tione de non residendo, num. 57. & 58. *Cultus*, inquit, *diminuitur Divinus per mercenarios qui non serviunt & quibus nulla est cura de ovibus, ut Sacrum docet Evangelium*; & textus in cap. *Ex parte de Constitutionibus*, hæreses nascuntur
& pullulant. Et hanc fuisse etiam potissimam causam hæresum, 18
scribit Alphonsus Castrensis, *libro* 1. *adversus omnes hæreses*, cap. 13.

Suadetur octavò, quia Vicarii perpetui in quos tota cura
animarum translata est, dicuntur habere verè titulum Ecclesiæ 19
Parochialis & curam animarum; non tantùm in exercitio, sed etiam in habitu; & quamvis propriè non dicantur Rectores Ecclesiarum: sunt tamen propriè Rectores curæ animarum eisque incumbit ex Officio, gregem sibi creditum pascere; cùm enim Canonico titulo sint subrogati in animarum cura, tenentur ad omnia illa ad quæ tenentur Rectores, ut hîc & in capite *Provideas* & ibi Doctores *supra eodem* & in Clementina unica, ubi glossa, Abbas & Vitalinus *eodem titulo.* Rota, *decis.* 274. *aliàs* 2. *de excessu Prælatorum in novis.* Thomas Fastolus *casu* 8. *dubio* 25. *num.* 21. Decius in cap. *Postulasti, num.* 1. *de rescriptis.* Navarrus in cap. *Placuit, num.* 69. *de pœnitentia, dist.* 6. Quintil. Mandos. in regula *de annali, quæstione* 13. *num.* 3. Undè opinio glossæ penultimæ in cap. *Ad hæc supra eodem*, quòd Vicarii perpetui non habeant ti-

tulum; sed Ecclesiam quasi commendatam: non videtur vera,
20 quin imò habent verum titulum in ipsa Ecclesia, ut sensit ibi Abbas & Vitalinus in Clementina *Cæterùm, num.* 3. *de sepulturis.* Romanus *cons.* 356. *num.* 5. & alii passim.

Undè pro regula constituitur, ut dispositio loquens de
21 Parochiali, habeat locum in Vicaria perpetua quæ venit appellatione Beneficii curati, ut in dicta Clementina 1. ubi hoc
22 tenet glossa, Abbas, Vitalinus superiùs citati. Undè fit, ut dispositio Extravagantis *Execrabilis* Joannis XXII. *de præbendis* habeat locum etiam in Vicariis perpetuis, secundum glossam in dicta Clementina 1. *de Officio Vicarii* in verbo *Amittendis*, quam ibi sequuntur Abbas, Vitalinus & cæteri communiter. Antonius de Butrio *cons.* 51. *num.* 2. Atque ita
23 qui habet Vicariam perpetuam, non potest simul habere beneficium curatum nec potest habere duas Vicarias, cap. 1. & cap. *Provideas supra eodem.* Et Vicarius in una non potest in alia intitulari, Vicariâ retentâ, cap. *Postulasti de rescriptis* notat Hostiensis *in Summa rubricæ de Officio Vicarii*, §. *ult.* & Goffredus *in eadem rubrico, num.* 8.

Item Clementina *Gratiæ de rescriptis*, procedit quandò
24 quis Beneficium adipiscitur uti perpetuus Vicarius, Romanus *cons.* 376. *num.* 5. Item cap. *Licèt Canon de elect. lib.* 6.
25 habet locum in Vicario perpetuo. Quin imò obtinens Vicariam perpetuam potest compelli etiam infra annum ad suscipiendum Ordinem Sacerdotii, non obstante pœnâ privationis ipso jure quæ imponitur in dicto capite *Licèt Canon* post lapsum anni, glossa in dicta Clementina 1. *de Officio Vicarii* in verbo promovendus, quam sequuntur ibi Abbas, *num.* 4. & cæteri. Item procedit eodem modo in Vicariis perpetuis. Gomezius
26 in eadem regula, *quæstione* 11.

27 Et sicut Episcopus non potest dispensare cum Rectore super ætate, cap. 1. *de ætate & qualitate*, ita nec cum Vicario perpetuo, glossa in dicta Clementina 1. in verbo *Ætate*, ubi Abbas, *num.* 9. Rota, *decisione* 2. *aliàs* 273. *de excessu Prælatorum in novis.* Nec Vicarii perpetui possunt removeri nec privari, nisi ex legitima causa & per Judicem competentem, cap *Ad hæc* ubi DD. *supra eodem*, Hostiensis *in Summa eodem titulo*, §. *Et quod num.* 6. & Goffredus *num* 8.

28 Et denique Vicarii perpetui possunt agere pro juribus concernentibus suam Vicariam absque alio Mandato, cùm habeant verum titulum: ita probat textus in dicta Clementina 1. *de Officio Vicarii.* Et textus ubi notant Cardinalis, Antonius de Butrio, Abbas & Felinus in cap. 9. *Perpetuus de fidei instrumento.* Goffredus, *loco citato, num.* 9. & Hostiensis *dicto num.*
29 6. Undè Vicarius perpetuus petendo decimas & jura Parochialia habet suam intentionem fundatam de Jure communi. Rota, *decis.* 5. *aliàs* 542. *de Officio Vicarii in antiquis* &
30 Vicarii perpetui pro juribus suæ Vicariæ constituere possunt Procuratorem ad agendum: quod quidem non possunt Vicarii temporales, ut post alios tenet Vitalinus in dicta Clementina 1. *num.* 41. & idem in Clementina *Cæterùm de sepulturis, num.* 4. addit: si Vicarius perpetuus agat pro aliquibus juribus
31 suæ Vicariæ, si in libello vocet se Rectorem Ecclesiæ: non nocere, quia intelligitur id ex jure populi illius Ecclesiæ; & sic illo respectu potest dici Rector Ecclesiæ & subdens se ita in facti contingentia obtinuisse in Curia; & dicit Petrus Rebuffus in titulo *congruæ portionis, num.* 110. & 112. sive vocetur Vicarius, sive Curatus, sive Rector non esse curandum.

32 Hæc autem omnia & alia similia, quæ disposita sunt circa Vicarios perpetuos non habent locum in temporalibus glos. *verb. perpetuis*, in dict. Clem. 1. *de Officio Vicarii*, ubi
33 Abb. *num.* 10. siquidem hujusmodi Vicarii temporales, & ad nutum amovibiles, de quibus in *cap. Pervenit, il. secundo de appellat. & in cap. Cùm ex eo, de elect. lib.* 6. nullum habent titulum, nec animarum curam dicuntur habere; ita probat text. juncta gloss. in *verbo Perpetuus in cap. Constitutus de filiis Presbiterorum*, & in Extravag. *Execrabilis*, §. *Quantùm autem*, cum gloss. *in cap. Si pauper, in ver. Esset eod. tit. lib.* 6. Faciunt nota per gloss. in Clem. *Dudum*, §. *Deindè in ver. Impediant de sepultura*, & per Gemin. *cons.* 86. *incip. In causa.*

Ex quibus differentiis planè constat multò fructuosius consultum esse Ecclesiis & curæ animarum per institutionem Vicariorum perpetuorum, quàm per deputationem amovibilium, ut colligitur ex dict. extravag. *Execrabilis de præb. in princ.* ubi divinus cultus minuitur, hospitalitas in ipsis beneficiis debita non servatur, & dum non sunt sui in unaquaque regione Rectores, Ecclesiarum detrahitur commodis & honori, quæ carentes defensorum auxilio in juribus suis, & libertatibus multipliciter collabuntur & ruinis patent ædificia, quæ magnificentia extruxerat decessorum, & quod amariùs est dolendum animarum cura negligitur, & vitiorum sensibus fomentum periculosè præbetur.

Suadetur nonò ex *c. Præcipimus* 21. *dist.* ubi Innocen- 34
tius II. *Præcipimus*, inquit, *ne conduc. Presb. Ecclesia committatur sed, unaquaque Eccle. cui facultas suppetat proprium habeat Ad Sacerd.* idem text. in *c. Extirpandæ*, §. *Qui verò de præb. c.* 1. *de Capell. Monachorum lib.* 6. Item in Concilio habito in Allemania sub Conrado Episcopo Cardinali Portuensi, & sanctæ Rufinæ Legato Apostolico, *c.* 12. *tom.* 3. *Conciliorum.* Quia enormis quædam consuetudo in quibusdam Allemaniæ partibus contra Canonicas sanctiones inolevit, ut imponantur in Ecclesiis conductitii Sacerdotes, Vicarii temporales, ne id fiat de cætero autoritate Legationis quâ fungimur, omnibus modis inhibemus, ut cùm Vicarius poni debet, & potest, perpetuò instituatur, idque assensu, & autoritate Diœcesani. Hæc ibi. Undè Rotæ *dec.* 21. *aliàs* 331. *n.* 2. *in novis*, efficaciter probat longè meliùs deserviri Ecclesiæ per proprium Rectorem, quàm per Vicarium temporalem.

Suadetur decimò quia ratio quâ moti fuerunt Pontifices, & Concilium Tridentinum in locis superiùs citatis ad statuendum, ut in Parochialibus unitis perpetui Vicarii constituantur, militat etiam in nostro casu, ut constat ex supradictis: ergò idem jus statuendum, *c. inter corporalia de translat. Episcopi cum vulg.* Rotæ *decis.* 21. *num.* 2. *de præb. in novis.* Imò ut plurimùm Parochiæ Ecclesiarum Cathedralium, & Collegiatarum sunt ampliores, ergò longè periculosiùs est, ut ibi serviant Vicarii Mercenarii *c. Præcipimus* 16. *q.* 1. *c.* 3. & *c. ult. cum ibi not. de Eccles. ædificandis.* Quod tenet in opusculo *de vita, & regimine Episcopi art.* 34. *ad finem.*

Suadetur undecimò, quia hujusmodi Mercenarii cùm ut 35
plurimùm pauperes sint facilè contemnuntur à Parochianis, nec possunt ministerium suum exercere, ut par est: juxta præceptum Apostoli ad Titum 2. *Loquere, & exhortare, & argue cum omni imperio, nemo te contemnat.* Undè Gregorius in *Pastoral. c.* 15. agens de Prælatis animarum curam habentibus: *Sæpè*, inquit, *improvidi, hominum gratiam amittere formidantes loqui liberè recta pertimescunt, in hoc jam non Pastores, sed Mercenarii, quia lupo oves vorante ipsi sit lent assimilati canibus mutis, non valentibus latrare.*

Suadetur ultimò, quia in omnibus Urbis Ecclesiis Patriarchalibus, & Collegiatis, quibus cura animarum imminet, constituti sunt Vicarii perpetui quod quidem in maximum Ecclesiarum utilitatem, & animarum profectum & cultùs divini augmentum [illegible] palam est Unde congruum est Ecclesiæ inferiores [illegible] illarum exemplum instituantur, argum. *c. De his* 12. *dist.*

Nec supradictis obstat, quòd cùm multi Canonici ejusdem Capituli sint viri docti & graves, aptiùs & solertiùs poterunt invigilare circa animarum curam & gregi prodesse quàm quilibet Vicarius etiam perpetuus arg. *c. Prudentia de off. deleg.* nam ad hoc respondetur, imò ut suprà in principio probavimus, ratione communitatis potiùs curam negligi. Undè Soto
lib. 9. *de just. & jur. q.* 4. *art.* 3. *ad fin.* sic ait: *Utrum con-* 36
gruat Sacerdotia cum curis animarum Monasteriis annecti: nam ex una parte videntur Monachi solertiùs, ac vigilantiùs posse gregi prospicere: ex altera verò pro, inquiùs Evangelio videtur, ut proprius Parochus sit in sua Parochia, qui cum suis subditis conversetur & denique consiliis, ope & eleemosynarum largitate juvet, cùm tamen Monachi nonnisi per Vicarium rem administrare possint & certè hæc ratio apud me semper invaluit.

Minùs etiam obstat, quod in terminis videtur tenere Ant. de Butr. *cons.* 51. *num.* 6. *vers. Item etiam ad hoc.*

Denique nonobstat, quòd ex hoc irrogaretur præjudicium Capitulo & nihil cum præjudicio alterius sit faciendum cap. *cùm olim de cons. cum simil.* nam ad hoc primò respondetur, leve esse præjudicium quod Capitulis ex hoc inferri possit: nam ex stipendio, quod assignari consuevit Vicariis temporalibus, saltem addendo quid modicum, poterit constitui portio ipsis Vicariis perpetuis & ex hoc meliùs, ac securiùs poterunt suas conscientias exonerare & se eximere à molestiis, quæ occasione frequentis mutationis Vicariorum contingere solent.

Secundò respondetur, cùm damnum sit minimum non esse
in consideratione, ut dicit gloss. in dicto capite *cùm olim* & 37
nihilominùs etiamsi esset considerabile damnum particulare; utilitas tamen publica Ecclesiæ præferenda est. Textus juncta gloss. in verbo, *Præferenda*, est in cap. *Scias* 7. *q.* 1. in omni enim dispositione intelligitur excepta publica utilitas, *l. Jubemus nullum* & ibi Bald. *C. De sacros. Eccl. l. si quis in gravi, ff. ad Sillanian.* Salicet. in *l.* 2. *C. De Noxal.* Gambara *lib.* 7. *de offic. & potestate Leg. de Later. num.* 194. Utilitas autem publica consistit in sacris & Sacerdotibus, cap. *Jus publicum* 1. *dist.*

17 Quæro, Quid in Conservatoribus, qui à Sede Apostolica aliquibus conceduntur, ut eos tueantur à manifestis injuriis, & violentiis, juxta *c. 1. & c. final. de offic. Deleg. lib. 6.* numquid procedere valeant per censuras Ecclesiasticas contra Episcopos & alios Superiores.

Hic casus non ita pridem contigit in Indiis Occidentalibus inter Episcopum Angelopolitanum, seu du la Puebla
18 & Clericos Societatis Jesu : nam cùm provisor Episcopi publicis edictis intimari mandasset Rectoribus Collegiorum S. Spiritus, & S. Ildefonsi ipsius Societatis in civitate Angelopolitana, ut infrà diem naturalem exhiberent Episcopo omnes licentias, quas habent Religiosi commorantes in dictis Collegiis audiendi confessiones personarum sæcularium, & verbum Dei prædicandi, & interim ab ipsis confessionibus & prædicatione abstinerent, Provincialis ejusdem Societatis, qui tunc degebat in civitate Mexicana de his admonitus, prætendens plures injurias Societati illatas fuisse in hujusmodi edictis, nominavit duos conservatores ex Ordine Prædicatorum, qui sic nominati suis edictis præceperunt Episcopo, & Provisori, ut decreta ab ipsis, ut præfertur, edita revocarent sub pœna bis mile aureorum quoad Episcopum & excommunicationis quoad provisorem. Quam ob causam ab eodem Provisore Conservatores denuntiati fuerunt incidisse in excommunicationem Bullæ Cœnæ Domini, & ipsi vicissim Episcopum, ejusque Provisorem excommunicatos declararunt.

Re ab Episcopo ad Sanctissimum D. N. delata, ac processu transmisso, Sanctitas sua mandavit has controversias dirui in Congregatione ad hoc specialiter deputata, ut infrà, *numer.* 40.

19 Discordiarum origo fuit edictum, quo Ordinarius Angelopolitanus in executionem Concilii Moguntini relati in *c. Si quis laicus, vel Clericus 16. quæst.* 1. & Lateranensis sub Innoc. III. in *c. In aliquibus de decimis*, præcepit sæcularibus sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, ut in alienationibus, quas facerent in Regulares exemptos, reservarent decimas Cathedrali Ecclesiæ. Hæc fuit Petra scandali, ut Episcopus suis litteris ad Sanctissimum scriptis testatur.

20 Cæterum *dict. cap. Si quis laicus*, minimè interdicit, ne bona alienentur Regularibus exemptis, nec præcipit, ut in hujusmodi alienationibus decimæ reserventur Ecclesiis, sed ta ntùm inhibet, ne prædia decimalia alienentur sub conditione, vel pacto de non solvendis decimis : & ideò tenet alienatio, sed conditio, vel pactum vitiatur, ut ibi notant gloss. Archid. & Turrecrem. Similiter *dict. cap. In aliquibus*,
21 non prohibet, quin fiant alienationes in personas exemptas : sed solùm ne prædia decimalia locentur iis, qui decimas non solvebant secundum ritus suos, & de more, id est, ex prava consuetudine, ut ibi per Hostien. *in princ. in ver. de more.* At Societas Jesu in sua exemptione à decimis prædialibus non innititur pactis in alienatione appositis, nec pravæ consuetudini, sed tantùm privilegiis Apostolicis.

22 Quòd verò ad alia edicta circa Sacramentum Pœnitentiæ & prædicationem verbi Dei, manifestum est Regulares etiam Societatis Jesu non posse audire confessiones personarum sæcularium sine approbatione Episcopi, ut in Concilio Tridentino *cap. 15. sess.* 23. & in Brevi san. mem. Urbani VIII. incipien. *Cùm sicut accepimus*, in Bullar. *tomo 4. pag.* 418. edito ex voto Sacræ Congregationis Episcoporum & Regularium, quo revocantur indulta omnia audiendi sæcularium confessiones absque Ordinarii examine, & approbatione quibusvis Regularibus concessa, etiam Societatis Jesu, & ex Autoribus ipsius Societatis censent Suarez *tom. 4. in 3. par. disp.* 18. *sect.* 7. *dub.* 3. Gabriel Vasqu. *tom. 4. in 3. par quæst.* 93. *lib.* 4. & alii complures. Similiter mani-
23 festum est prædictos Religiosos non posse prædicare in Ecclesiis sui Ordinis non petita Episcopi benedictione, nec in aliis Ecclesiis sine ipsius licentia ut in *c. 2. sess.* 5. nec in Ecclesiis etiam sui Ordinis ipso contradicente, ut in *cap. 4. sess.* 24.

24 Verùm etsi Episcopi Decretorum Tridentini Concilii sint executores, non tamen illa exqui possunt contra exemptos, nisi in casibus, in quibus hæc facultas specialiter eis attribuitur, quod factum non legitur in præcitatis Decretis & Bulla Pii IV. *Benedictus Deus in §. Mandamus autem*, cùm præcipit Episcopis, ut decreta ipsius Concilii in suis Ecclesiis, civitatibus & Diœcesibus observent & observari faciant, addit illa verba, *à subditis quisque suis*, quales non sunt regulares exempti. Quin imò Concilium *in dict. cap. 2. sess.* 5. posteàquam inhibuit, ne Regulares prædicent non petità benedictione vel non obtentà licentia Episcopi, immediatè subjunxit : si verò, quod abfit Prædicator errores, aut scandala disseminaverit in populum, Episcopus ei prædicationem interdicat. Sed si hæreses prædicaverit, contra eum secundum juris dispositionem, aut loci consuetudinem procedat tanquam Sedis Apostolicæ Delegatus. Undè patet quantà circumspectione processerint Patres Concilii in non violandis exemptorum privilegiis, cùm noluerint quoad hoc eos subjicere coercitioni Episcopi, nisi in prædictis duobus casibus, & tunc autoritate tantùm delegatà. Ideòque Sacra Congregatio Cardinalium ejusdem Concilii interpretum con-25 sulta, An Regulares absque Episcopi approbatione personarum sæcularium confessiones audire præsumentes ab Episcopo jure puniri queant : die nona Maii 1597. respondit, non posse puniri ab Episcopo, sed tantùm à suis Superioribus Regularibus. Et in causa Hieracen. die 14. Decembr. 1613. censuit in Ecclesiis suorum Ordinum Prædicatores debere priùs se Episcopo præsentare, ab eoque petere benedictionem : si verò in aliis Ecclesiis prædicare voluerint, etiam licentiam habere teneri. Nullo autem modo Episcopo contradicente prædicare debere. Cæterùm non posse ab Episcopo prohiberi per censuras, atque alias pœnas, quemadmodum si contrafecerint non ab Episcopo, sed à suis Superioribus Regularibus esse puniendos.

Quamobrem in vim Concilii Tridentini minimè potuisset Ordinarius Angelopolitanus prohibere sub excommunicationis latæ sententiæ pœna Religiosis Societatis Jesu, qui non docuerunt se hujusmodi approbationem, ac licentiam obtinuisse, ut à confessionibus audiendis & prædicatione verbi Dei abstinerent & ab hac manifessa injuria & violentia liquisset eis ad remedium Conservatorum confugere, ut *cap.* 26 1. *& fin. de offic. Deleg. lib.* 6. Dicuntur enim Conservatores contra notorias injurias servatores, ut inquit Archid. in *dict. cap. 1. numer.* 1. Tabiena *in ver. Conservator in princ.*

Sed posteà supervenit Constitutio Gregorii XV. *Inscrutabili Dei providentia*, compilata in Sacra Congregatione 27 Conciliì, quæ tribuit facultatem Episcopo tanquam Sedis Apostolicæ Delegato coercendi, ac puniendi etiam per censuras Ecclesiasticas Regulares delinquentes in administratione alicujus Sacramenti, & verbum Dei prædicantes, non petità vel habità Episcopi benedictione aut ipso contradicente : & quamvis hæc Constitutio dicatur fuisse suspensa in Hispania per Breve sanct. mem. Urbani VIII. transmissum ad D. Cardinalem Sachettum tunc temporis ibi Nuntium Apostolicum : de hoc tamen non liquet autenticè & Constitutio Gregorii dicitur recepta in Indiis, etiam ex ordine Regio. Undè non videtur ambigendum, quin Episcopus Angelorum in vim hujus Constitutionis potuerit sub censuris prohibere Patribus Societatis, ne confessiones sæcularium audirent, aut verbum Dei prædicarent absque sua approbatione, ac licentia.

Neque obstat, quòd ex decreto S. Congregationis Epis- 28
coporum & Regularium edito die 20. Novembris 1615. Episcopus non potuerit duobus integris Collegiis simul admittere facultatem audiendi sæcularium confessiones ipsà Congregatione inconsultà : etenim decretum hoc ex intentionis 29
defectu non videtur extendi ad remotissimas Indiarum partes, ad textum in *cap. Cùm longè* 63. *dist.* Ac præterea hoc casu Ordinarius non ademit facultatem audiendi confessiones, sed tantùm prohibuit, ne illas audirent Religiosi, qui approbationem non obtinuissent ; jussitque ut vel offenderent vel peterent licentias, quas promptè se daturum obtulit, ut in processu. Et ex hoc tollitur etiam aliud objectum, quod 30
Episcopus ex decreto ipsius Congregationis non potuerit suspendere Confessarios à se liberè approbatos sine nova causa, eaque ad confessiones pertinente. Quoniam Ordinarius hoc casu non suspendit confessarios jam approbatos, sed tantùm inhibuit ne confessiones audirent non approbati. Atque 31
ita videtur solùm executioni demandasse decretum Concilii in vim facultatis sibi attributæ in præcitata Bulla Gregorii XV. & hoc posito nullam fecit injuriam, quia is qui jure publico utitur, non dicitur injuriæ faciendæ causâ hoc fecisse juris enim executio non habet injuriam, dicit textus in *l. Injuriarum, la prima ff. De injuriis*, & consequenter non videtur licuisse Patribus Societatis ob eam causam quasi à manifestis injuriis Conservatores eligere.

Quibus accedit, quòd ex duobus Conservatoribus electis 32
alter fuit Prior Conventus S. Dominici : nam etsi ubi non sunt judices Sinodales, ut in Diœcesi Angelorum possint eligi Conservatores habentes dignitatem in Collegiata Ecclesia ad præscriptum *dict. cap. Finalis de offic. Deleg. lib.* 33
6. ut Sacra Congregatio Concilii declaravit ; & Prior Conventualis dicatur habere dignitatem in Ecclesia Collegiata, ideòque possit esse non modò judex Delegatus, ut est text. in Clem. 2. *de rescript.* & notat Felin. post alios in cap. *Cùm olim num.* 1. *de major. & obed.* Sed etiam Conservator, ut in d. Clem. 2. firmant glossa *in ver. Delegatus.* Imol. *num.* 30. & Vital. *num.* 37. Tabiena *in ver. Conservator* §. 2. Tamen non desunt qui oppositum sentiant, ut Antonius de Butr. relatus per Imol. *loco citato* & novissimè Thomas Sanch. *in Decalogo tom.* 2. *lib.* 6. *cap.* 13. *num.* 79. Item quærente Archiepiscopo Turritano, an Regulares unius Conventûs, Monasterii, vel Domûs aliquem Priorem, seu Guardianum, vel quemvis alium quavis dignitate Regulari fulgentem in suum Conservatorem eligere vel deputare possint : Sacra Congregatio Cardinalium negotiis Regularium

præpositorum non posse respondit, Romæ 6. Octobris 1617.

Sed quidquid sit in Priore, alter electus in conservato-
34 rem fuit dehinitor Provinciæ ejusdem Ordinis S. Dominici pro Capitulo Generali, qui nullam habet dignitatem Ecclesiasticam, ejusque autoritas ultrà decem dies non extenditur, ut in constitutionibus Ordinis *dist.* 2. *cap.* 9. *littera G. &.* §. 7. Ideoque in Conservatorem eligi non potuit, ut in. *dict. cap. fin. de offic. Deleg. lib.* 6. licet gesta forte sustineri possent ex persona alterius legitimi Conservatoris, si ambo fuissent deputati in solidum, ut *cap. Cùm plures eodem tit. & lib.* vel cum clausula, *Quod si non omnes, &c.* at *c. Scicitatus de rescript.* licèt sit argumentum contra in *c. Massana suprà de elect.*

35 Ampliùs ex constitutione Bonifacii VIII. in præcitato *c. fin.* statutum est, ut Conservatores ultrà unam dietam aliquos à fine Diœcesium eorum trahere non præsumant. Isti autem Conservatores processerunt in civitate Mexicana contra Episcopum Angelorum, cujus Diœcesis fines distare dicuntur à Mexico per duodecim leucas, & sic ultrà unam
36 dietam. Et quamvis in suo edicto asserant, se hoc fecisse in vim Constitutionis Gregorii XIII. quæ extendit facultatem Conservatorum ad tres dietas ; tamen hæc Constitutio sublata est per Bullam posteriorem Gregorii XV. *de Conservatoribus* §. 11. ubi Gregorius innovat prædictam Constitutionem Bonifacii ut in omnibus quæ suæ Constitutioni non adversantur, & contrariis privilegiis derogat.

37 Ad extremum excesserunt isti Conservatores etiam in ordine procedendi quia etsi generaliter Conservatores Regularium possint uti censuris, etiam contra Episcopos, tam de jure communi, ut est textus in *cap.* 3. *De offic. Deleg. lib.* 6. quam hoc casu ex memoratis litteris Gregorii XIII. *in* §. 3. & Sacra Congregatio Concilii in Comptla-
38 tione Bullæ Gregorii XV. de Conservatoribus noluerit eis hanc facultatem adimere ; tamen in his deferendum est dignitati Pontificali, & servandus ordo præscriptus in *d. c.* 2. Ipsi
39 autem ab initio excommunicarunt Episcopum. Et quamvis excommunicatio ex hoc cap. non sit nulla, quia ille textus procedit de honestate : tamen ut ibi ait glossa, ipsi non benè fecerunt.

Placeret tamen aliquod temperamentum ad pacem componendam : & posset moneri Episcopus, ut erga Societatem, quæ in Ecclesia Dei fructus tam uberes in dies profert paterno se gerat affectu, eamque suæ pristinæ benevolentiæ restituat. Et Pater Generalis similiter posset injungere Religiosis illis, ut se humilient Episcopo, eique, ut par est, honorem ac reverentiam exhibeant.

In Sacra Congregatione super his controversiis semel, at-
40 que iterum habità, nempè die 6. & 16. Aprilis anno 1648. cui interfuerunt S. R. E. Cardinales Spada, Sacchettus, Ginetus, Batpineus, Franciotus, & ex Prælatis Farnesius Archiepiscopus Paracen. Maraldus, Paulutius & Ego, editæ fuerunt quamplures resolutiones posteà confirmatæ à Sanctissimo Domino Nostro per litteras in forma Brevis, quarum tenorem hic inserendum duxi ad communem utilitatem, cùm sint de rebus admodum gravibus, & exemplaribus.

INNOCENTIUS PAPA DECIMUS
Ad futuram rei memoriam.

41 *Cum sicut accepimus, aliquæ fuerint ortæ differentiæ inter Venerab. Fratr. Joanem Episcopum Angelopolitanum, sive Populi Sanctorum Angelorum in Indiis Occidentalibus ex una, & dilectos filios Clericos Regulares Societatis Jesu patribus ex altera, de & super munere prædicationis Verbo Dei in propriis eorumdem Clericorum Regularium, petità solùm Episcopi benedictione **. quàm in alienis Ecclesiis petita, & obtenta ab eodem Episcopo Diœcesano licentia exercendi, necnon, super confessionibus laicorum audiendis prævio examine, suæ approbatione ejusdem Episcopi Diœcesani, quæ dicti Clerici Regulares in vim privilegiorum prædictæ Societatis Apostolica autoritate concessorum sibi proprio jure licere prætendebat : & desuper in partibus fuerit deventum ad plures actus judiciales & pro parte Clericorum Regularium hujusmodi ad electionem conservatorum privilegiorum hujusmodi : Nobisque tam dicti Joannis Episcopi, quàm eorumdem Clericorum Regularium nomine pro sopiendis differentiis hujusmodi quædam dubia decisionem differentiarum præfatarum, necnon jurisdictionem Ordinariorum in exemptos & ipsorum Clericorum Regularium exemptionem à jurisdictione Ordinarii concernentia fuerint proposita, ad quæ ambæ partes responderi & quid desuper observandum sit autoritate nostra Apostolica statui & stabiliri desiderabant. Nos, qui omnium fidelium & præsertim Ecclesiasticorum quieti libenter incumbimus, differentias prædictas, totumque negotium particulari Congregat. aliquorum venerabilium Fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium & Dilectorum filiorum Romanæ curiæ Prælatorum examini commisimus, qui auditis sæpiùs Procuratoribus prædicti Joannis Episcopi, necnon Procuratore Generali Societatis prædictæ negotio maturè discusso omnibus dubiis & petitionibus hinc indè propositis responderunt prout sequitur videlicet.*

Sacra Congregatio à Sanctissimo D. Nostro deputata super 42
controversiis vertentibus inter Episcopum Angelorum in Indiis Occidentalibus & religiosos Societatis Jesu, sæpiùs auditis Procuratoribus ab eodem Episcopo ad Urbem ablegatis, necnon ipsius Societatis procuratore Generali, negotioque accuratè discusso censuit prædictos Religiosos nequaquam posse in civitate & Diœcesi Angelopolitana personarum sæcularium confessiones audire sine approbatione Episcopi Diœcesani, nec verbum Dei prædicare in Ecclesiis sui Ordinis, non petità ipsius benedictione ; nec in aliis Ecclesiis sine ejus licentia, nec in Ecclesiis etiam sui Ordinis ipso contradicente & contravenientes ab Episcopo tanquam Sedis Apostolicæ Delegato coërceri & puniri 43
posse etiam censuris Ecclesiasticis in vim Constitutionis Sanctæ mem. Gregorii XV. quæ incipit : Inscrutabili Dei providentia, ac proindè memoratis Religiosis, qui hujusmodi approbationem 44
& licentiam se obtinuisse non docuerunt, potuisse Episcopum, seu ejus Generalem Vicarium præcipere sub pœna excomunicationis latæ sententiæ, ut à Confessionibus audiendis & verbi Dei 45
prædicatione abstinerent; Nec ob eam causam licuisse dictis Religiosis quasi à manifestis injuriis & violentiis eligere conservatores, eosque ut præfertur, electos in Episcopum, ejusque Vicarium Generalem indebitè, ac nulliter excommunicationem fulminasse. Cæterùm Congregatio seriò in Domino hortatur, ac monet Episcopum, ut Christianæ mansuetudinis memor, erga Societatem Jesu, quæ laudabili suo Instituto in Ecclesia Dei tam fructuosè laboravit : ac sine intermissione laborat, paterno se gerat affectu, eamque in regimine Ecclesiæ suæ perutilem adjutricem agnoscens, benigne foveat, ac pristinæ suæ benevolentiæ restituat, quemadmodum S. Congregatio ipsum facturum confidit, sibique certò pollicetur, cùm ejus zelum, pietatem, ac Pastoralem sollicitudinem compertam habeat. Datum Romæ die 16. Aprilis 1648.

Et præmissorum occasione pro parte prædicti Joannis Episcopi, nec non Religiosorum Societatis Jesu in eadem Congregatione proposita fuerunt diversa dubia de mandato Sanctissimi resolvenda, quæ quidem Sac. Congregatio sæpiùs auditis procuratoribus, ut in præmissis, ab eodem Episcopo ad Urbem missis, necnon procuratore Generali ipsius Societatis, negotioque maturè perpenso ad singula dubia ab utraque parte proposita respondit ordine quo sequitur.

Primò, an in casu, quo Episcopus præcipiat decreta aliqua 46
Concilii Tridentini à Regularibus observari & executioni demandari, Regulares quicumque etiam Societatis Jesu sub prætextu, quòd hujusmodi præcepta infringant sua privilegia, possint eligere Conservatores ? Congregatio respondit, si Episcopus præcipiat Regularibus etiam Societatis Jesu, ut decreta aliqua Concilii Tridentini observent, ac exequantur in illis casibus, in quibus per ipsum Concilium vel Constitutiones Apostolicas Regulares exempti subjiciuntur jurisdictioni & correctioni Episcopi, minimè licere ipsis Regularibus ob eam causam Conservatores eligere.

Secundò, an quandò Ordinarius procedit, Juris ordine ser- 47
vato adversus Regulares exemptos in casibus, in quibus per Concilium Tridentinum vel Constitutiones Apostolicas ipsi subjiciuntur, possint Conservatores judices assignare. Resp. ut ad proximum, non posse.

Tertiò, an Regularibus etiam Societatis Jesu asserentibus 48
se habere privilegia, quominus obediant Episcopo in executione decretorum juris communis, Concilii Tridentini & Constitutionum Apostolicarum, Ordinarii debeant ipsi adhibere fidem absque exhibitione hujusmodi privilegiorum. Resp. Ordinarios non debere hujusmodi assertionem eidem adhibere absque integrali privilegiorum exhibitione.

Quartò, an in casu, quo Regulares quicumque etiam So- 49
cietatis Jesu, exhibeant aliqua privilegia & Ordinarii judicent ea non suffragari casui, de quo agitur & ad rem non facere, Regulares præfati possint, ac debeant provocare ad Summum Pontificem vel in partibus Indiarum remotissimis ad Metropolitanum, sive Ordinarium viciniorem vel potiùs possint hoc casu eligere judices Conservatores ? Resp. si verba privilegiorum sunt obscura & ambigua, non licere recurrere ad Metropolitanum vel viciniorem Episcopum, nec Conservatores eligere ; sed Summum Pontificem pro interpretatione esse adeundum.

Quintò, utrùm Constitutio felic. record. Greg. XV. circa 50
Conservatores Regularium publicata anno 1621. cum declarationibus Eminentissimorum S. Congregationis Concilii interpretum desuper editis æquè afficiat & comprehendat Religiosos Societatis Jesu, ac reliquos Regulares, itaut omnia alia præfatæ Societatis privilegia fuerint reducta ad terminos dictæ Constitutionis & sic in posterum debeant ab iis eligi Conservatores juxta formam & tenorem præscriptæ Constitutionis. Respondit hujusmodi Constitutionem cum declarationibus, ut præfertur, editis æquè afficere Religiosos Societatis Jesu, atque aliorum Ordinum & Conservatores ad illius præscriptum esse eligendos non obstantibus quibusvis privilegiis ; quippè

DE OFFICIO POTESTATE JUDICIS DELEGATI.

Alexander III. Carnoten. Episcopo.

CAPUT XI.

2 SAnè quia nos: & infrà. Tuæ quæstioni duximus respondendum, quòd judex à nobis delegatus vices nostras gerit, undè in causa illa superior est & major illis, quorum causam suscepit terminandam. Ideòque si Episcopus, vel alia persona, quæ non sit de jurisdictione illius, in causa quam ei delegamus, rebellis aut contumax fuerit, secundum qualitatem facti poterit vel interdicti, vel suspensionis sententiâ à judice delegato compelli. Itaquòd judex secundum negotii qualitatem temperatè procedens, Episcopo vel ingressum Ecclesiæ, vel sacerdotale officium interdicat: aut etiam terram illius, quæ ad jurisdictionem suam pertinet, specialiter interdicto supponat.

SUMMARIUM.

1 DElegatus Papæ *in causa sibi commissa jurisdictionem habet super Ordinarium & quemcunque majorem.*
2 *Persona una diversis respectibus potest esse superior & inferior.*
3 *Delegatus Papæ potest procedere etiam contra Episcopum, qui in causa ei delegata contumax, aut rebellis extiterit & num. 15.*
4 *Inferior aliquandò jurisdictionem habet in suum superiorem, etiam potest in eum animadvertere.*
5 *Delegatus à Sede Apostolica gerit vices Papæ.*
6 *Interdicto an supponi possit tota civitas vel Diœcesis ob contumaciam Episcopi & n. seqq. usque ad n. 15.*
7 *Civitas vel Diœcesis pertinet ad jurisdictionem Episcopi in spiritualibus & num. 14.*
8 *Non tamen dicitur propria ipsius Episcopi.*
Contrarium, num. 14.
9 *Interdici potest terra ob delictum Domini vel Rectoris & num. 13.*
10 *Regnum ob delictum Regis & terra Feudalis ob delictum vassali.*
11 *Interdictum est pœna spiritualis.*
12 *Transitus est facilior in habentibus simbolum.*
13 *Episcopus dicitur Officialis communis.*
15 *Delegatus Apostolicus potest procedere contra Episcopum rebellem, aut contumacem etiam per censuras Ecclesiasticas.*
16 *Debet tamen in his deferre dignitati Pontificali & servare ordinem hic descriptum & num. 38.*
17 *Conservatores Regularium an possint procedere per censuras contra Episcopos & alios superiores & num. 37.*
18 *Angelopolitani Episcopi in Indiis Occidentalibus cum Societate Jesu controversia super confessionibus, prædicatione & conservatorum jurisdictione refertur & n. 41. Examinatur num. 19. & seqq. usque ad num. 49*
Deciditur in Congregatione ad hoc deputata & decisio à Sanctissimo confirmatur, num. 40. & seqq. usque in finem.
19 *An Episcopus præcipere possit suis subditis ne alienent prædia Regularibus privilegiatis, nisi reservatis Ecclesiæ decimis.*
20 *Decimalia prædia alienari prohibentur sub conditione de non solvendis decimis, tenet tamen alienatio; sed conditio vitiatur.*
21 *Locatio prædiorum decimalium in eos, qui ex consuetudine non solvunt decimas, est prohibita.*
22 *Societatis Jesu & aliorum Ordinum Regulares audire non possunt confessiones personarum sæcularium sine approbatione Episcopi Diœcesani & num. 42. & num. 54. & 55.*
23 *Nec prædicare in Ecclesiis sui Ordinis non petita Episcopi benedictione, nec in aliis Ecclesiis sine ejus licentia, nec in Ecclesiis etiam sui Ordinis ipso contradicente.*
Non tamen possunt ab Episcopo prohiberi per censuras & alias pœnas; nec si contrafecerint, in vim Concilii ab Episcopo; sed à suis superioribus sunt puniendi, n. 25. Secùs ex Bulla Gregorii XV. n. 27. & n. 43. & 55.
24 *Episcopi sunt executores decretorum Concilii Tridentini, non tamen contra exemptos, nisi in casibus, in quibus hæc facultas specialiter eis attribuitur & num. 46.*
26 *Conservatores dicuntur contra notorias injurias servatores.*
28 *Confessariis omnibus unius Conventûs Episcopus simul adimere non potest facultatem audiendi confessiones sæcularium, S. Congregatione inconsultâ.*
29 *Quod locum non habet in Episcopis indiarum, quibus tamen ab hac generali suspensione abstinendum est, nisi gravissimâ subsistente causâ & num. 64.*
30 *Confessarios Regulares liberè à se prævio examine approbatos Episcopus suspendere non potest sine nova causa, eâque ad confessiones pertinente & num. 95.*
31 *Injuriam non infert qui jure publico utitur.*
32 *In Conservatorem an eligi possit Prior Convent. & n. seq.*
33 *Prior Conventualis dicitur habere dignitatem in Ecclesia Collegiata.*
34 *Definitores Ordinum Prædicatorum nullam habent dignitatem Ecclesiasticam, nec possunt esse Conservatores.*
35 *Conservatores ultrà unam dietam aliquos à fine Diœcesium eorum trahere non possunt.*
36 *Et privilegium de tribus dietis, quod habet Societas Jesu à Gregorio XIII. sublatum est per constitutionem Gregorii XV.*
38 *Conservatores censuris contra Episcopos ferendis deferre debent dignitati Pontificali, nec incipere ab excommunicatione.*
39 *Si tamen incipiant, excommunicatio tenet; sed ipsi malè faciunt.*
44 *Regularibus etiam Societatis Jesu, qui non docent se obtinuisse approbationem, seu licentiam Episcopi pro confessionibus audiendis & verbi Dei prædicatione, potest Episcopus per censuras præcipere, ut ab his abstineant & num. 56.*
45 *Nec ob eam causam licet Regularibus quasi à manifestis injuriis ad Conservatores recurrere.*
46 *Conservatores eligere non licet ex eo quòd Episcopus injungat Regularibus observantiam alicujus decreti Concilii Tridentini in illis casibus, in quibus exempti subjiciuntur jurisdictioni & correctioni Episcopi.*
47 *Idem si Episcopus in prædictis casibus contra Regulares procedat juris ordine servato.*

48 *Regularibus afferentibus se habere privilegia, &c. non tenetur Ordinarius fidem adhibere absque integroli illorum exhibitione.*
49 *Privilegiorum verba si sint obscura & ambigua, pro interpretatione adeundus est Papa, nec licet in Indiis recurrere ad Metropolitanum vel vicinorem Episcopum, aut Conservatores.*
50 *Constitutio Gregorii XV. de Conservatoribus æquè afficit Religiosos Societatis Jesu, atque aliorum Ordinum, eorumque privilegia ad illius terminos sunt reducta.*
51 *Regulares in causis civilibus coram Ordinario loci sunt conveniendi, si Conservatores infra tempus præscriptum in Constitutione Gregorii XV. non elegerint, &c.*
52 *Regulares in causis coram juis Conservatoribus non tenentur cavere de judicio sisti & judicatum solvendo.*
53 *Ad Conservatores recurrere non licet, si Episcopi coram judice competenti jura Ecclesiarum suarum producant & immoderatas Regularium acquisitiones veraciter, ac modestè referant.*
54 *Regulares etiam Societatis Jesu in una Diœcesi approbati ad confessiones personarum sæcularium audiendas, non possunt eas audire in alia Diœcesi sine approbatione Episcopi Diœcesani.*
55 *Regularibus audientibus confessiones sæcularium vel prædicantibus sine licentia Episcopi, &c. potest Episcopus administrationem Sacramenti Pœnitentiæ, & prædicationem interdicere.*
57 *Regulares insurgentes maledictis contra Episcopum cum populi scandalo, an & quandò ab Episcopo puniri possint.*
58 *Conservatores tenentur ante exercitium suæ jurisdictionis exhibere suæ electionis documentum coram Ordinario sub pœna nullitatis actuum.*
59 *Regulares si uti voluerint privilegiis contra jurisdictionem Episcopi, tenentur coram eo illa exhibere.*
60 *Societatis Jesu prædia rustica, opificinæ & domus sæculares, in quibus unus vel duo Religiosi degant, non gaudent privilegiis Collegiorum.*
61 *Regularibus non potest Episcopus prohibere, ut illicita negotia exerceant; sed si in his deliquerint notoriè & eum populi scandalo, servandum Concilium Tridentinum cap. 14. sess. 25. de regular.*
62 *Societatis Jesu Religiosi familiaribus degentibus in eorum opificinis & domibus sæcularibus sacramenta hic enumerata administrare non possunt, &c.*
63 *Nec in Diœcesi Angelopolitana vasa sacra, altaria & sigilla consecrare.*
66 *Constitutio Pii V. super administratione Sacramentorum in Indiis non est revocata; sed non suffragatur, nisi in locis, ubi non sunt Parochi.*
67 *In Regulares inobedientes in confessionibus audiendis & prædicatione verbi Dei potest Episcopus per censuras procedere, non in vim Concilii Tridentini; sed in vim Bullæ Gregorii XV.*
68 *Licentias audiendi confessiones & prædicandi potest Episcopus concedere etiam per litteras missivas vel oretenus.*
69 *Societatis Jesu privilegium eligendi Conservatores, an suffragetur ubi non sunt judices Sinodales.*
70 *Conservatores Societatis Jesu possunt compescere Vicarios Generales Episcoporum à manifestis injuriis & violentiis etiam, censuris & pœnis Ecclesiasticis.*

1 S*Anè, il secondo.* Delegatus Papæ in causa sibi commissa jurisdictionem habet super Ordinarium & quemcumque majorem. Hoc dicit in Summa Joan. Andr. Bald. Bellam. But. Card. Anchar. Imol. Abb. Joan. de Anan. Felin. & Decius. Dividitur ut per eos.

a Nota primò ibi, *Superior est & major*, secundum Abbatem *hic num.* 3. Diversis respectibus posse unam & eamdem personam esse superiorem & inferiorem. Nam si Papa delegat causam, v. g. Præposito Senensi contra Archiepiscopum Senen. Præpositus est major Archiepiscopo respectu illius causæ, ut hic in littera & tamen in reliquis est minor, cùm sit Archiepiscopo subditus & adde Hosit. in cap. *cùm Canonicis num.* 1. *de crutibus*, ubi ait Episcopum diversis respectibus esse Dominum & subitum. Item Baldum idem dicentem in cap. *cùm inferior num.* 1. *in fin. de major. & obed.* per text. in *l. Sed si hæ* §. *Si liberta, ff. De in jus vocand.* cum similibus, ut per Tiraq. *in tract. de nobilitate cap.* 28. *num.* 15. dixi in capite *Postulastis num.* 14. *infrà de concess. præben.*

3 Secundò nota ibi, *Si Episcopus*, Judicem delegatum posse procedere etiam contra Episcopum, qui in causa ei delegata contumax, aut rebellis extiterit, scilicet non obediendo in his, quæ ad causam pertinent vel ipsius jurisdictionem impediendo, ut cap. 1. cap. *Significasti & cap. si quandò supra eodem*, secundum Joan. Andr. *hic num.* 4. & Abbatem *eodem num.* Et sic nota casum, in quo inferior habet jurisdictionem in suum Superiorem & potest in eum animadvertere, ut per Abbatem

4 *num.* 3. Et signa rationem in textu expressam, nempè quia Delegatus à Sede Apostolica gerit vices Papæ & ideò est sicut & ipse Papa honorandus & reverendus in eo, in quo vices ipsius

5 gerit, cap. *final.* 90. *dist. cap.* 1. 94. *dist. l. & si Prætor, ff. De offic. ejus, cui mandata est jurisdictio* & patet in capite *cùm olim Magister circa princip. infra eodem*, secundum Hosit. *hic in princ. in ver. Vices nostras* & Abb. *in* 1. *notab.*

6 Tertiò nota ibi, *aut etiam terram illius*, ob contumaciam Episcopi judicem Delegatum posse interdicere totam terram illius jurisdictioni subjectam, ut hic est expressum.

7 Et ex hoc notabiliter infertur, ut tota civitas vel Diœcesis possit subjici generali interdicto ob contumaciam Episcopi, prout ex hac littera deducunt Tancredus & Bernardus in *gloss. ultima*; quia negari non potest, quin tota civitas vel Diœcesis pertineat ad jurisdictionem Episcopi in spiritualibus, cap. *cùm Episcopus de off. ord. lib.* 6.

8 Sed Vincentius intellexit hunc textum de terra pertinente ad mensam Episcopi: aliàs nisi sic pertineat, non debet ex facto Episcopi subjici interdicto, secundum eum. Et hanc opinionem Vincentii sequuntur Cardin. Barbat. & Abb. hic *num.* 7. qui pro illa ponderat litteram hujus textus ibi: *Terra illius.* Nam civitas non est Episcopi, licèt ibi habeat jurisdictionem spiritualem; sed dicitur Dominus temporalis, cap. 1. *de postul. Prælat.* juxta gloss. *in ver. Terram propriam.* Ponderat etiam verbum, *specialiter*, hic positum in fine textûs quod innuit hanc litteram esse intelligendam de terra specialiter pertinente ad jurisdictionem Episcopi, id est, in qua Episcopus habet jurisdictionem temporalem.

9 Verùm Hostiensis *hic num.* 4. generaliter dicit hunc textum loqui qualitercumque Episcopus contumax fuerit & rebellis, cùm propter delictum Domini sui terra interdicatur,

ut hic & in capite P. & G. *infra eod.* in capite Ex *rescripto de jurejur. in c. non est vobis infrà de sponsal.* Unde Archid. in *c. Si sententia num.* 3. *de sentent. excommunic. lib.* 6. dicit per hoc Hostiensem accedere opinioni Tancredi, quòd propter contumaciam Episcopi civitas ipsius possit sub ici interdicto: & hæc opinio ibi placet ipsi Archidiacono, qui pro ea inducit textum in *d. c. Si Sententia*, & eam sequuntur Gemin. ibi *in* §. *Cæterùm col.* 2. *v. Quæro an propter contumaciam Episcopi*, & Franc. *n.* 1. eamque probant; & communem esse attestantur Felinus *hic. n.* 2. & Decius *n.* 26. *& seq.*

10 Quæ etiam videtur de jure verior; nam pro peccatis Regis regnum interdicitur, *dict. cap. non est. vobis de sponsal.* civitas pro peccatis Domini, aut Rectoris, *dict. Si sententia, de sentent. excommunic. lib.* 6 Terra feudalis propter

11 delictum vasalli, ut determinat Caldor. *in tract. de Eccl. interdict. in* 2. *membr. quæst* 17. & assignari non potest sufficiens ratio diversitatis, cur non item interdici possit civitas, pro peccatis Episcopi. Quin imò interdictum poni potest ob delictum ejus, qui jurisdictionem habet temporalem; à fortiori ob delictum Episcopi, qui spiritualem habet jurisdictionem, quia interdictum est pœna spiritualis, *cap. Quærenti de verb. signif.* in qua spiritualitate terra

12 interdicta Episcopum recognoscit, & in habentibus simbolum facilior est transitus, *l. Cùm Aquiliana, ff. De trasact.* Præterea Episcopus dicitur officialis communis, ut per An.

13 char. *cons.* 346. *Visò themate n.* 1. & sic dici potest Rector civitatis; ideòque in eo verificatur quod dicitur in *d. c. Si sententia*, ibi, Domini vel Rectoris, *de sent. excommunic. lib.* 6. Ac demum pro communi opinione videtur textus hic in illis verbis, *Terram illius*, scilicet Episcopi: nom intellectus Vincentii nimis restringit hanc litteram. Nec obstat ponderatio Abbatis, quia etiam ratione jurisdictionis spiritualis civitas, vel Diœcesis dicitur propria ipsius Episcopi. Ad quod allego textum in *c. Romana in princ.* ibi Ac civitatem, & Diœcesim propriam, *de censib. lib.* 6.

14 Præsertim quia post verba, *Terram illius*, immediate subnectitur, *quæ ad jurisdictionem suam pertinent.* Quæ verba propriè verificantur etiam in jurisdictione spirituali, Clem. 1. *in princ.* cum glossa *in ver. Jurisdictionem de foro compet.* Nec obstat adverbium, *specialiter.*, ponderatum per Abbatem, quia referri potest ad interdictum quod specialiter ponatur punctando post verbum, *pertinet*, ut benè hic per Decium *n.* 27. *v. Et non obstat.*

15 Ultimò nota ex posteriori parte textûs, Delegatum Apostolicum posse procedere contra Episcopum rebellem, aut contumacem etiam per censuras Ecclesiasticas, pro ut de interdicto est casus hic & de aliis censuris in *c.* 2. *infrà eod. lib.* 6. Ita tamen, ut in his promulgandis dignitati Pontificali reverenter deferatur, & primò interdicatur ei ingressus Ecclesiæ, vel Sacerdotale officium: deindè ab officio suspendatur; & subsequenter aggraventur censuræ Ecclesiasticæ

16 contra eum, id est, sententia excommunicationis, quæ primò ferri non debet, nisi aliud suaserit nimia contumaciæ protervitas, ut dicitur in *d. c.* 2. pura quia injurias, vel contumeliosa verba profert in judicem, *c. Dilectus infrà de pœnitent.* & notat. gloss. *ultima in d. c.* 2.

quæ omnia sunt redacta ad terminos ipsius Constitutionis.

51 Sextò, an Regulares prædicti gravati ære alieno vel ad ratiocinia vel testamentorum executores possint conveniri coram Ordinario, si Conservatores non nominaverint intra tempus habile ab Ordinario præscriptum. Resp. Regulares in causis præfatis coram Ordinario loci esse conveniendos, si ad præscriptum Constitutionis sanct. mem. Gregorii XV. Conservatores non elegerint, ipsumque electionis documentum intra præfinitum tempus in actis curiæ ipsius Ordinarii non exhibuerint ac dimiserint.

52 Septimò, an dicti Regulares Conservatores, sive ad jura, sive ad privilegia tuenda assumentes teneantur ante exercitium commissionis præstare cautionem coram Ordinario, sive alio judice competente de judicio sisti & judicatum solvendo, casu quo in lite, seu causâ succubuerint. Resp. Non teneri.

53 An quandò Episcopi jura vel decimas Cathedralium adversùs Regulares prædictos dote sua spoliantes Ecclesias coram judice competenti tuentur, libros que, memorialia & allegationes producunt jus Ecclesiarum Cathedralium exprimentes & acquisitiones Religiosorum, aliaque id genus adnumerantes, hujusmodi scriptorum occasione possunt Regulares nominare Conservatores prætendentes injuriam sibi inferri in referendo immoderatas acquisitiones; Resp. Si Episcopi pro tuendis juribus Cathedralium Ecclesiarum coram judice competenti hujusmodi scripta producant & regularium immoderatas acquisitiones veraciter & modestè referant non licere ob eam causam ad Conservatores recurre.

54 Nonò, utrùm Regularis quicumque etiam Societatis Jesu possit administrare Sacramentum Pœnitentiæ sæcularibus absque licentia Episcopi Diœcesani, etiamsi in alia Diœcesi ab Episcopo approbatus sit: Respondit Regulares etiam Societatis Jesu in una Diœcesi ab Episcopo approbatos ad confessiones personarum sæcularium audiendas nequaquam posse in alia Diœcesi hujusmodi confessiones audire sine approbatione Episcopi Diœcesani.

55 Decimò, an Episcopus contra dictos Regulares audientes in sua Diœcesi confessiones sæcularium absque approbatione, vel concionatores absque licentia Episcopi intra & extra propria Ecclesias, possit procedere eos à talibus ministeriis removendo sive præceptis & aliis juris remediis coercendo: Respondit eisdem Regularibus, qui confessiones personarum sæcularium audiunt sine approbatione Episcopi loci vel prædicant in Ecclesiis sui Ordinis, non petitâ illius benedictione, aut in aliis Ecclesiis absque ipsius licentia vel in Ecclesiis etiam sui Ordinis ipso contradicente, posse Episcopum in vim Constitutionis felic. record. Greg. XV. quæ incipit: *Inscrutabili Dei Providentia*, tanquam Sedis Apostolicæ Delegatum administrationem Sacramenti Pœnitentiæ, ac munus prædicationis interdicere, eosque juris remediis coercere & punire.

56 Undecimò, an quandò Episcopo constat dictas licentias obtentas non fuisse, ipse possit præcipere, ut donec licentiam intra præscriptum tempus exhibeant, à tali ministerio abstineant; & an requirendus sit per Episcopum pro his exhibendis Provincialis in alia Diœcesi vel longissimè existens vel ipsi Regulares Confessarii vel eorum Superiores ejusdem Diœcesis, in qua prædicta exercentur: Resp. Posse Episcopum sic præcipere, nec pro hujusmodi licentiis requirendum esse Provincialem; sed satis esse ipsos Religiosos requirere, aut eorum Superiores in Diœcesi Episcopi existentes.

57 Duodecimò, an si contingat, ut aliquis præfictorum Regularium insurgat contra Episcopum in propria Diœcesi maledictis, scripto vel dicto, populum scandalizando, possit ab Episcopo puniri & quâ animadversione & quid, si hujusmodi delinquens transiverit ad aliam Diœcesim, hoc casu servandum sit; & quâ pœnâ puniendus sit Regularis, qui commorans in una Diœcesi, si spargat famosos libellos contra Ordinarium alterius Diœcesis: Respondit: Si Regularis intra claustra degens extra ea in calibus in dubio expressis ita notoriè deliquerit, ut populo scandalo sit, Episcopo instante teneri Superiorem Regularem infrà tempus ab eo præfigendum severè illum punire, ac de punitione Episcopum certiorem facere; alioquin sic delinquentem ab Episcopo puniri posse ad præscriptum Concilii Tridentini *c. 14. sess. 25. de Regularibus*, quòd si delinquens ad aliam Diœcesim migraverit, servandum esse quod præcipitur in Constitut sanct. mem. Clem. VII. incip. *Susceptæ muneris ratio.*

58 Decimotertiò, an Confervatores nominati & electi à Regularibus præscriptis ante exercitium suæ jurisdictionis teneantur electionis autenticum documentum exhibere coram Ordinario sub pœna nullitatis actuum: Respondit utique teneri.

59 Decimoquartò, an privilegia, quæ sunt contra jurisdictionem Ordinarii & quibus gaudent & gaudere prætendunt Regulares præfati, debeant Episcopis notificari, seu insinuari: Resp. Regulares teneri hujusmodi privilegia Episcopo exhibere, si eis uti voluerint.

60 Decimoquintò, an prædia rustica, metallorum fodinæ, sacchari opificinæ à Regularibus Societatis vel aliis possessa, vel aliæ domus sæculares, in quibus videlicet unus vel duo Regulares tantùm commorantur, gaudeant privilegio Collegiorum, seu Conventuum Resp. non gaudere.

61 Decimosextò, utrùm Regulares præscripti apothecas quarumcumque mercium, macella & similia; præsertim propè Collegia, seu Conventus exercentes possint ab Ordinario sub censuris inhiberi ne hujusmodi exerceant: Respondit non posse Episcopum hæc prohibere Regularibus exemptis; sed si in præmissis ita notoriè delinquant extra claustra, ut populo scandalo sint, servandum esse quod dictum est suprà in responsione ad duodecimum.

62 Decimoseptimò, utrùm Regulares etiam Jesuitæ in suis prædiis, opificinis, aliisque suis domibus sæcularibus sitis intra limites Parochialium ad se spectantium possint administrare Sacramenta Baptismatis solemnia, Matrimonii, Extremæ unctionis & Eucharistiæ in festò Paschatis famulis mercenariis, rusticis, sive aliis id genus hominibus sæcularibus absque Ordinarii vel Parochi licentia: Respondit non posse.

63 Decimooctavò, utrùm Patres Societatis in civitate & Diœcesi Angelorum possint conservare vasa sacra, altaria & similia in quibus unctio requiritur. Respondit itidem non posse. Pro parte verò Religiosorum Societatis Jesu proposita fuerunt infrascripta dubia.

64 Primò, an Episcopi in partibus Indiarum possint ex integro totum unum Monasterium vel Collegium ab audiendis confessionibus suspendere: Resp. Episcopos Indiarum posse quidem omnibus simul unius Monasterii vel Collegii Confessariis adimere facultatem audiendi Confessiones personarum sæcularium etiam inconsultâ Sacrâ Congregatione Episcoporum & Regularium negotiis præpositâ, cum decretum ab ea editum sub die 20. Novembris 1615. ex intentione defectu & convenientia morali non extendatur ad regiones illas tam longè ab Urbe dissitas. Verùm ab hac generali suspensione, quæ vix sine scandalo & animarum pernicie contingere potest, abstinendum esse Episcopis, nisi gravissima subsistente causa, super quo S. Congregatio illorum conscientias graviter voluit esse oneratas.

65 Secundò, an Episcopus Regularem pro confessionibus semel approbatum sine nova causa suspendere possit ab ipsis confessionibus audiendis: Respondit Regulares aliàs liberè ab Episcopo prævio examine approbatos ad audiendas confessiones personarum sæcularium ab eodem Episcopo suspendi non posse sine nova causa, eaque ad confessiones ipsas pertinente.

66 Tertiò, an Bulla Pii V. 34. *in ordine tom.* 2. Bullarii concessa instante & supplicante Serenissimo Rege Catholico non ad petitionem Regularium sit revocata in Bullis Summorum Pontificum, in quibus exemptiones Regularium mitigantur: Respondit agendum cum Sanctissimo, an velit declarare Bullam non esse revocatam; illam tamen non suffragari, nisi in locis ubi est defectus Parochorum.

67 Quartò, an Episcopus possit cum censuris procedere contra Regulares exemptos, si inobedientes fuerint in confessionibus audiendis vel prædicatione Verbi Dei & hoc an vigore Concilii Tridentini vel per quem Canonem: Respondit posse procedere non quidem in vim Concilii Tridentini; sed in vim Constitutionis Gregorii XV. quæ incipit, *Inscrutabili Dei Providentia.*

68 Quintò, an licentia audiendi confessiones & prædicandi ab Episcopo per litteras missivas, an solùm per litteras patentes Cancellariæ concedi possit: Respondit posse concedi etiam per litteras missivas, si ita Episcopo videbitur.

69 Sextò, an talis licentia oretenus sine scripturis concedi possit: Resp. ut ad proximum.

Septimò, an facultas eligendi Conservatores concessa Societati à Greg. XIII. suffragetur illis in locis, in quibus non adsunt judices Sinodales: Respondit privilegium Gregorii XIII. suffragari quoad hoc, ut Societas nonteneatur ex illis eligere Conservatores, dummodò tamen in reliquis serveturformæ Constitutionis Greg. XV. hac de re editæ.

Octavò, an Conservatores Societatis Vicarios Generales Episcoporum autoritate Apostolica per sententias, censuras & pœnas Ecclesiasticas compellere possint virtute Bullæ Greg. XIII. incipien. *Æquum reputamus.* Datum die ultima Februarii 1573. Respondit posse à manifestis injuriis & violentiis eos compescere etiam censuris & pœnis Ecclesiasticis. Datum Romæ die 16. Aprilis 1648. Quapropter ut præmissa firmius subsistant & inviolabiliter observentur, nobis pro parte Joannis Episcopi hujusmodi fuit humiliter supplicatum, ut illa autoritate Apostolica confirmare de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur dicti Joannis Episcopi votis hac in re annuere, illamque specialibus favoribus & gratiis prosequi volentes & eumdem Joannem Episcopum à quibusvis excommunicationis, suspensionis & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis censuris & pœnis à jure vel ab homine quâvis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet irrodatus existit; ad effectum præsentium duntaxat consequendum harum seriè absolvendum & absolutum fore censentes hujusmodi supplicationibus inclinari præinserta responsa, seu resolutiones autoritate prædictâ tenore præsentium confirmamus & approbamus illisq; Apostolicæ

Apostolicæ firmitatis vim & robur adjicimus & inviolabiliter observari mandamus, salvâ tamen semper in præmissis autoritate dictæ Congregationis, decernentes sic & non aliter in præmissis per quoscumque Judices Ordinarios & Delegatos etiam causarum Palatii Apostolici Auditores ac S. R. E. Cardinales etiam de latere Legatos judicari & definiri debere, ac irritum & inane si quid secùs à quoquam quâvis autoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus Apostolicis, ac Universalibus, Provincialibusque & Sinodalibus Conciliis editis generalibus & specialibus Constitutionibus & Ordinationibus, necnon Ecclesiæ Angelopolitanæ ac Societatis prædictæ etiam juramento, confirmatione Apostolicâ vel aliâ quâvis firmitate roboratis Statutis & Consuetudinibus, Privilegiis quoque, Indultis & Litteris Apostolicis eisdem Ecclesiæ & Societati sub quibuscumque verborum tenoribus & formis ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis aliisque efficacioribus & insolitis clausulis ac Decretis etiam irritantibus: etiam motu proprio ac etiam consistorialiter & aliàs quomodolibet in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis & innovatis. Quibus omnibus & singulis etiamsi pro sufficienti illorum derogatione, de illis eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa & individua ac de verbo ad verbum; non autem per clausulas generales idem importantes mentio seu quavis alia expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum omnium & singulorum tenores præsentibus pro plenè & sufficienter expressis habent illis aliàs in suo robore permansuris ad effectum præmissorum: specialiter & expressè derogamus; cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem sub annulo Piscatoris, die 14. Maii 1648. Pontificatûs nostri anno 4.

DE OFFICIO DELEGATI.

Idem Alexander III. Eboracen. Archiepiscopo, & Episcopo Conventren.

CAPUT XII.

1 EX parte N. nobis innotuit, quòd cùm ad te frater Conventren. nostras litteras impetraverit, ut ei Archidiaconatum, quem in Ecclesia tua primò vacare contingeret, assignares: R. (adversarius ejus) alias ad te frater Eboracen. litteras impetravit, nullâ de prioribus habitâ mentione: ut si avunculus suus Archidiaconatum, quem habebat in eadem Ecclesia, vellet omninò dimittere, ipsum ei faceres assigri. Quoniam igitur, si memores fuissemus, nos pro prædicto N. litteras direxisse, pro adversario nullatenùs scripsissemus: Mandamus quatenùs præfato N. Archidiaconatum ipsius Ecclesiæ, (si vacat) non obstantibus posterioribus litteris, assignetis.

SUMMARIUM.

1 *IMpetrans Dignitatem in Ecclesia primò vacaturam, præfertur secundo impetranti certam Dignitatem ipsius Ecclesiæ cùm vacaret.*
2 *Successio immediata transversalium in Beneficiis à jure non improbatur.*
3 *Nepos de jure potest obtinere Beneficium vacans per resignationem avunculi.*
Et *quid post Constitutionem Pii V. num.* 8.
4 *Filius etiam legitimus non potest immediatè succedere in Beneficio patris.*
5 *Idem in nepote ex filio & aliis descendentibus.*
6 *Successio hæreditaria in collateralibus non consideratur.*
7 *Dignitates etiam sæculares non debent pluribus de eadem domo successivè deferri.*
8 *Beneficia per resignationem vacantia hodiè ab Episcopo conferri non possunt, ejus aut resignantium consanguineis vel familiaribus.*
9 *Idem in vacantibus per dimissionem ob alterius incompatibilis assecutionem.*
10 *Litteræ secundæ de prioribus mentionem non facientes sunt subreptitiæ, ubi ambæ super eodem Beneficio reflectentur.*
11 *Clausula* anteferri, *facit de posteriore priorem.*
12 *Est odiosa & strictè intelligenda.*
13 *Resignatio facta in manibus Ordinarii, eo pacto ut Beneficium certæ personæ conferatur, est simoniaca.*
14 *Vitium tamen purgatur, si Papæ autoritas intercedat.*
15 *Simoniaca an sit resignatio facta eâ intentione, ut Beneficium conferatur nepoti vel alteri.*
16 *Canonicus qui principaliter interest Divinis pro denario, committit simoniam mentalem & num.* 20.
17 *Simoniaca quædam sunt quia prohibita: quædam prohibita, quia simoniaca.*
18 *Simoniam, an inducat sola voluntas in his quæ simoniaca sunt, quia prohibita & numeris sequentibus.*
19 *Simonia mentalis resignationem aut collationem non inficit, nec obligat ad Beneficium dimittendum.*
20 *Usurarius mentalis tenetur ad restitutionem rei acceptæ ultra sortem.*
21 *Simonia mentalis inducitur solâ voluntate & proposito: quoad Deum licèt non quoad Ecclesiam.*
22 *Papa potest involvi simoniâ in prohibitis, quia simoniacis; non autem in simoniacis, quia prohibitis.*
23 *Beneficium vendere an sit prohibitum, quia simoniacum.*
Et *quid de exactione annatarum remissivè.*

1 EX *parte, ille primo.* Si primus impetravit primam Dignitatem in Ecclesia vacaturam: secundus impetravit certam Dignitatem ipsius Ecclesiæ cùm vacaret; & ista posteà vacat: primo, non secundo debetur: Hoc dicit. Primò ponitur partis conquestio: Secundò provisio ibi *Quoniam.*

2 Nota primò successionem immediatam collateralium seu transversalium in Beneficiis à Jure non improbari; nam ut hic vides: nepos obtinuit Beneficium vacans per resignationem avunculi. Idem habetur in capite 2. *de arbitrio* & in capite *Accedens de accusatione.* Undè collige aliam esse causam filiorum & descendentium: aliam collaterali; nam filius etiam legitimus non potest immediatè succedere in Beneficio patris, capite *Ad extirpandas, de filiis Presbiterorum.* Et idem in nepote ex filio & aliis descendentibus quorum est jus succedendi, ut institutione *de hæredum qualitate & differentia* §. *Suum* & tenet glossa 1. in dicto capite *Ad extirpandas.* Guillelmus de Benedicto in repetitione, cap. *Raynutius* in verbo *Et uxorem, num.* 693. *de testamentis* & Rebuffus post alios in praxi Beneficiorum *in titulo de dispensatione super defectu natalium, num.* 25. Quidquid contra scripserint moderni in dicto capite *Ad extirpandas*, ut ibi dixi *num.* .... At secùs est in collateralibus, quia in his non consideratur successio hæreditaria quam in Ecclesia Dei Sacri Canones detestantur, cap. *Ex transmissa eodem titulo*; & ita per hanc Decretalem concludit glossa prælegata, Joannes Andreas hìc in verbo *Avunculus, num.* 3. Antonius de Butrio, *num.* 9. Cardinalis *in* 1. *oppositione* Anchar. *in* 2. *notabili* Abbas *num.* 1. *in* 3. *notabili* & Decius, *num.* 6. Cæterùm quamvis hoc negari non possit: tamen non decet, ut notat Abbas per illum textum in cap. *Venerabilem, num.* 15. *in penultimo notabili suprà de electione*, ubi notabiliter concludit non solùm Beneficia Ecclesiastica; sed etiam Dignitates sæculares non debere pluribus de eadem domo successivè deferri, ne videantur delatæ ex successione. *Ad quod*, inquit *non advertunt nonnulli improbi*

Laici qui sæpè numero instant, ut Beneficium aliquod non excat de familia eorum allegantes antiquitatem pro causa; dicunt enim: jamdiù illud Beneficium semper fuit collatum alicui de domo eorum; nam hæc sola allegatio debet esse sufficiens ad impediendam collationem alicui de domo fiendam; nam si illud debet servari in Dignitatibus sæcularibus: fortiùs in Ecclesiasticis Hæc ille, quem sequitur Decius hic, *n. 6.*

8 Adverte tamen, quia quod spectat ad ordinarios Collatores: hæc differentia inter descendentes & transversales hodiè procedit tantùm in Beneficiis vacantibus per obitum; secùs verò in vacantibus per resignationem; nam ex Constitutione Pii V. quæ incipit *Quanta Ecclesiæ Dei incommoda in §. Cæterùm* prohibentur Episcopi Beneficia in eorum manibus resignata suis aut resignantium consanguineis affinibus vel familiaribus conferre. Atque ita quantùmcumque resignatio sit libera: non solùm filii & descendentes quibus obstat Jus commune; sed etiam transversales prohibentur obtinere Beneficium Resignantis. An autem prædicta Constitutio vendicet sibi locum in Parochialibus per dimissionem vacantibus ob alterius Parochialis assecutionem: Sacra Congregatio Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum meo tempore resolvit affirmativè: de quo articulo scripsi plenè in capite *Non sine, infrà de arbitrio.*

Secundò, nota ibi: *Nullâ de prioribus factâ mentione.*
9 Secundas litteras de primis mentionem non facientes, ubi ambæ specificè super eodem Beneficio reflectuntur: esse ipso jure nullas tanquam subreptitias, ut hic per Butrium, *num. 2.*
10 *in 1. notabili* & Abbas *num.* 3. Ratio est, quia non est veri-
11 similè ut Papa voluerit pro secundo rescribere in præjudicium primi, ut patet ex littera ibi: *Si memores fuissemus.* Quandoque tamen in litteris apponitur clausula *anteferri*, ut in capite *Auctoritate de concessione præbendarum, lib. 6.* Sed tunc præfertur secundus, quia constat de intentione Papæ volentis primo præjudicare, capite *Quorundam eodem titulo & libro.* Oldrad. *cons.* 136. *Quod ex productis, num. 2. versiculo Et quamvis.* Cardinalis hic *in 2. notabili* Hujusmodi enim clausula facit de posteriore priorem. Ægidius, Bellamera *cons.* 33. *num.* 20. *versiculo Tertiò hoc probatur.* Dicit tamen Cardin.
12 ubi suprà, hanc clausulam non habere multùm honestatis; eamque odiosam esse & repugnantem Juri & ideò restringendam quantùm fieri potest: scripserunt Oldrad. *cons.* 158. *num.* 3. verbo *Tertiò clausula anteferri* & Bellamera *dicto cons.* 33. *num.* 22. verbo *Modò clausula.*

Ultimò nota ibi *omninò dimittere*, eum qui vult licitè
13 Beneficio suo renunciare: non posse in pactum deducere, ut Beneficium certæ personæ conferatur; sed debere purè ac liberè resignare in manibus Superioris: alioquin si hoc in pactum deduceret, resignatio esset nulla & simoniaca, cap. *Talia* 8. *quæst.* 3. cap. *Veniens de testibus* & tenet hic glossa 1. & 2. dum exponit verbo *Omninò*, id est sine aliqua pactione, conditione vel modo. Innocentius in verbo *Omninò.* Hostiens. *ante num.* 1. *in eodem verbo.* Joannes Andreas, *num.* 9. in glossa ibi *conditione.* Abbas, *num.* 4 & reliqui omnes. Idem firmat Innocentius in capite *Tua nos* in verbo *Culpabiles de simonia* & post eum Hostiensis ibi ad finem & Cardinalis *in* 1.
14 *quæst.* alios complures cumulat Redoan. in tractatu *de simonia par.* 2. *cap.* 10. Hæc tamen species simoniæ non est prohibita Jure Divino; sed ex Constitutione Ecclesiæ tantùm, secundum Innocentium & omnes in dicto capite *Tua nos* & in capite finali *de simonia*; & ideò vitium purgatur, si Papæ autoritas intercedat, ut in capite *Nisi*, juncta glossâ in verbo Ex *jussione de præbendis* in cap. *Quæsitum de rerum permutatione* & cap. 1. *eodem titulo, lib.* 6. Hostiensis & Henricus Boich. in cap. 1. *Ne Prælati vices suas.* Joannes Andreas in cap. 1. *de simonia.* Redoan. in tractatu *de simonia, par.* 2. *cap.* 12. Cassad. *decis.* 2. *de simonia.*

15 An autem Resignans Beneficium in manibus Ordinarii, eà intentione ut certæ personæ conferatur: simoniam committat, si hoc tacitè vel expressè non deducat in pactum, glossa 2. hic & Hostiensis *num.* 1. tenent non committere. Idem determinant Innoc. & Hostiensis in capite finali *de simonia* ubi Cardinalis dicit nullam simoniam committere Resignantem Beneficium, eà intentione ut detur nepoti vel alteri: nullà de hoc factà conventione, sequitur Felinus in cap. *Ad audientiam, ille secundò de rescriptis* & Redoan. *de simonia, par.*
16 1. *cap.* 25. *num.* 3. Sed circa hoc vide quod scripsi in cap. *Tua nos ad finem de simonia* & quod dicam infrà *num.* 18. & 21. Item vide Hostiensem in cap. *Olim de verborum significatione* ubi firmat Canonicum qui Divinis Officiis interest principaliter pro denario: quamvis veram simoniam non committat, cùm nulla expressa pactio intercedat: graviter tamen peccare & committere simoniam mentalem. Cujus dictum sequitur glossa in capite unico in verbo *Receperit in fine de Clericis non resid. lib.* 6. & idem firmat Archid. in cap. *Odi* 43. *quæst.* 1. Cardin. in Clem. 1. *in 6. notab. de celebrat. Missarum*, Joan. de Anan. in cap. *Suum in* 1. *notab. de simonia*, Abb. *hic num.* 4. *in fine* & Felin. *num.* 2. Ratio differentiæ inter hos duos casus patebit infra, *num.* 18.

Glossa Vincentii *hic in ver. Dimittere*, ponit celebrem
17 distinctionem in materia simoniæ, videlicet: Quædam sunt prohibita, quia simoniaca, quæ in veteri novoque Testamento simoniaca erant in sui natura, ut vendere Sacramenta. Quædam verò sunt simoniaca, quia prohibita, quæ scilicet per Constitutionem Ecclesiæ facta sunt simoniaca, ut resignare beneficium cum pacto, ut alteri conferatur, vel pactum dare post receptionem in Canonicum. Quam distinctionem sequuntur hic Host. Joan. Andr. Butr. Cardin. Imola, & alii communiter, Innoc. Hostien. & alii in *cap. Tua nos*, & *in cap. fin. de Simonia*, eamque amplectuntur etiam Theologi ferè omnes. Et quamvis illam impugnet Duran. in 4. *distinct.* 25. *quæst.* 5. ejus tamen objecta diluit Petr. de Palude, & post eum Turrecrem. & Præpos. in *c. Latorem* 1. *quæst.* 1. Soto *lib.* 6. *de just. & jur. quæst.* 5. *art.* 2. & nos latissimè in *c. Cùm pridem à num.* 2. *usque ad num.* 30. *infrà de pactis.*

Inter hæc duo genera simoniæ constituuntur à Doctoribus 18
duæ potissimùm differentiæ. Altera est secundum aliquos, quia in his, quæ simoniaca sunt quia prohibita, solà voluntate simonia non committitur: dum tamen sit contenta suis terminis, ut concludit glossa nostra, Innocent. in *cap. Tua nos in ultima glossa in ver. Culpabiles de simonia.* In his verò
19 quæ prohibita sunt, quia simoniaca, solà voluntate committitur simonia mentalis, *cap. Qui studet* 1. *quæst.* 1. Quæ tamen resignationem, aut collationem beneficii non inficit, nec obligat ad beneficium dimittendum, sed satis est per pœnitentiam suo satisfacere Creatori, ut est text. singularis in *cap. fin. de Simonia*, ubi sic determinat Innocentius, cum quo alii transeunt. Et ibi torquentur Doctores indagantes
20 rationem diversitatis cur usurarius mentalis teneatur ad restitutionem rei acceptæ ultrà sortem, juxta textum in *cap. Conjuluit de Usuris.* Simoniacus autem mentalis non tenetur, ut in *dict. cap. fin.* Hinc etiam intelligi potest discrimen, cur resignans beneficium eà mente, ut alteri conferatur; quamvis peccet, non tamen committat Simoniam mentalem; & nihilominùs illam committat Canonicus, qui vadit ad horas principaliter, ut lucretur distributiones quotidianas, ut dictum est suprà *num.* 16. Illud enim est simoniacum quia prohibitum, ut hic, & *in cap. Quæsitum de rerum permutat. & cap.* 1. *eodem tit. lib.* 6. hoc verò est prohibitum, quia simoniacum, ut est text. in *cap. Licet*, & ibi notat glossa. *fin. infrà de pœnis*, Abb. in *cap. Consuluisti de celebrat. Missar.* & in *cap. Significatum num. num.* 8. *de præbend.* Cæterùm adverte, quia primum membrum distinctionis glossæ, & Innocentii, quod in simoniacis, quia pro-
21 hibitis, sola voluntas nullam inducat simoniam, à Doctoribus non tenetur. Imò enim sola deliberatio & propositum inducit peccatum simoniæ mentalis quoad Deum, licet non quoad Ecclesiam, quæ non judicat de occultis, *cap. Christiano* 32. *quæst.* 5. & *cap. Sicut, il. secundo de Simonia*; & ita declarat Abb. *in cap. Tua nos num.* 5. *eodem tit.* & post eum Marian. Socin. *numer.* 9. & Felin. *num.* 3. & idem Socin. *in rubr. eodem. tit. num.* 5. & Silvest. *in ver. Simonia num.* 5. *vers. Quintò quæritur.* Nec contradicit glossa. *ultim. in dict. cap. fin. de Simon.* quia secundum Silvester loquitur quantum ad forum judiciale.

Altera differentia est, quia in his, quæ prohibita sunt,
22 quia simoniaca, etiam Papa potest simoniam committere, *c. Qui studet* 1. *quæstion.* 1. In his verò, quæ simoniaca sunt quia prohibita, Papa hoc crimine non involvitur, cùm sit supra omne jus humanum positivum: *cap. Proposuit de concess. præbend.* Ita distinguit glossa notabilis in *dict. cap. Cùm pridem in ver. Illicitæ pactionis infrà de pactis*, Henric. Boich. *in cap.* 1. *in princip. Ne Prælat. vices suas*, Joan. de Anan. *in cap.* 1. *numer.* 7. *vers.* Et *hic concordant opiniones de Simonia*, Felin. *in cap. Ad audientiam, il. secundo numer.* 3. *vers. Quod autem dicta conventio de rescript.* & in hoc conveniunt unanimiter Canonistæ, ac Theologi ferè omnes, ut testatur Turrecrem in *cap. Latorem num.* 3. *vers. In oppositum* 1. *quæst.* 1. & alii quos retuli *in d. cap. Cùm pridem n.* 6. *v. Sed his nonobstantibus, & num.* 57.

An autem vendere titulum beneficii Ecclesiastici sit prohibitum, quia simoniacum, an è converso, insignis est controversia, quam ad partes examino in prædicta decretali, *Cùm pridem in* 2. & 3. *quæst. à num.* 30. *usque ad num.* 139. De annatis verò, & an' illarum exactio sit simoniaca, quòd non tantùm Hæretici, sed nonnulli etiam ex Catholicis scriptoribus ausi sunt affirmare, latissimè disseru in *dict. cap.* 1. *infrà ne Prælat. vices suas.*

DE OFFICIO DELEGATI.

Idem Alexander III. Abbati & Conventui Majoris Monasterii.

CAPUT XIV.

QUoniam Abbas Teicestriæ, qui suscepto mandato nostro, partibus diem ad agendum præfixit, Abbatem Vincestriæ de novo substitutum judici præmortuo, illi mandato nostro porrecto: quia sub expressis nominibus locorum & non personarum commissio emanavit, sibi socium in causæ cognitione adjunxit: Nos sententiam illorum (sicut est justa) ratam & firmam habemus.

SUMMARIUM.

1 DElegatus Papæ potest subdelegare, licèt datus sit ex officio, vel de partium consensu vel cum clausula, quod si non omnes, & *num.* 9.
2 *Subdelegare potest de partium consensu is, cui committitur negotium personaliter exequendum, nisi in duobus casibus.*
3 *Secùs si committatur nudum ministerium.*
4 *Vicarius Episcopi an possit sine speciali mandato procedere in illis casibus, in quibus ex Concilio Tridentino tribuitur Episcopo facultas tanquam Sedis Apostolicæ delegato.*
5 Et *an Episcopus possit hujusmodi facultatem Vicario suo specialiter subdelegare.*
Distinguitur, ut num. seqq. usque in fin.
Quid si Episcopo tribuatur facultas in his, quæ jure ordinario ei competebant ante Concilium, num. 6.
Et quid in his, quæ Episcopo non competebant, n. 8.
Et quid si Episcopus jubeatur procedere per dictionem taxativam tantùm vel solus, *num.* 17. 18. 23. & 40.
6 *Episcopus habens facultatem etiam ut delegatus potest jure ordinario procedere in his, quæ prius competebant de jure communi.*
7 *Dictio*, etiam, *est implicativa.*
10 *In Vicarium Generalem non transit facultas, quæ competit Episcopo de jure speciali.*
11 *Jurisdictio delegata non extenditur de persona ad personam.*
12 *Episcopus in causa sibi delegata non procedit, ut Episcopus, sed ut Delegatus.*
13 *Jurisdictio delegata non transit in Capitulum Sede vacante*
14 *Delegatio facta Vicario non transit in Episcopum.*
15 *Vicarii & Episcopi unum est Tribunal, in jurisdictione ordinaria, secùs in delegata.*
16 *Delegatus Papæ in causa sibi commissa est major Ordinario.*
18 *Vicario non potest Episcopus in subdelegare, in quibus industria Episcopi conjetur electa, & num.* 23.
19 *Vicarius Episcopi an possit sine speciali commissione explicare infrascripta.*
Abbates compellere ad lectionem sacræ Scripturæ, ibidem.
20 *Procedere contra Regulares prædicantes hæreses.*
21 *Vicarios in Parochialibus dejurare absentibus Rectoribus.*
22 *Regulares extra claustra degentes punire.*
23 *Cognoscere de obreptione vel subreptione gratiæ, absolutionis, vel remissionis pœnæ à Sede Apostolica obtentæ.*
24 *Excessus privilegiatorum corrigere.*
25 *Tertiam partem fructuum præbendarum & dignitatum in distributiones convertere.*
26 *Parochos cogere ad coadjutores sibi adjungendos & novas Parochias erigere.*
27 *Visitare Monasteria & beneficia commendata, hospitalia, confraternitates laicorum & alia pia loca & num.* 30.
28 *Exequi decretum de observandis & evitandis in celebratione Missæ.*
29 *Cognoscere de obreptione & subreptione Apostolicorum dispensationum.*
31 *Notarios impertos ab officio suspendere.*
Visitare Ecclesias exemptas vel nullius Diœcesis, n. 33. & *num.* 39.
Clausuram Monasteriorum Monialium restituere & conservare & gubernare Monasteria Monialium Sedi Apostolicæ immediatè subjecta, num. 36.
Cognoscere de surreptione Ordinum à 40. *annis citrà ad Ecclesias juripatronatûs, num.* 37.
Clericos concubinarios à beneficiorum administratione suspendere & beneficiis privare, num. 38.
32 *Approbatas semel potest reprobari favore publicæ utilitatis.*
34 *Episcopus visitare volens Ecclesias exemptas vel nullius Diœcesis exprimere debet se id facere, ut Sedis Apostolicæ delegatum.*
35 *Et potest eas visitare etiam per Vicarium Generalem, cum speciali tamen in scriptis facultate.*
39 *Vicario Episcopi an censentur subjecta Monasteria Regularium in Congregationem non redacta.*
40 *Vicarius Episcopi & Capituli Sede vacante an possint decernere excommunicationes ad finem revelationis & num. seqq.*
41 *Vicarius Generalis Episcopi & Capitulum Sede vacante in his quæ pertinent ad jurisdictionem, nec competunt Episcopo jure aliquo speciali, continentur Epi, copi appellatione.*
42 *Actus jurisdictionis contentiosæ comprehenduntur sub generali commissione.*
43 *Episcopus non potest alteri, quàm Vicario Generali delegare facultatem decernendi excommunicationes ad finem revelationis.*
44 *Monitoria ad finem revelationis pro locis nullius Diœcesis petenda sunt à Sede Apostolica.*
Legati de Latere non prohibentur à Concilio excommunicationes ad finem revelationis decernere, ibidem.
45 *Litteræ in forma significavit committi possunt Abbatibus temporalem & spiritualem jurisdictionem habentibus.*

QUoniam. Subdelegare potest Delegatus Papæ, licèt da-
1 tus sit ex officio vel de partium consensu vel cum clausula; *Quod si non omnes, tu cum altero, &c.* Idem potest consentientibus partibus is, cui committitur negotium perso-
2 naliter exequendum: Fallit in duobus casibus hic expressis, in quibus industria personæ videtur electa; secùs si commissum sit sibi nudum ministerium. Hoc dicit Joan. Andr. Bald. Bellam. Butr. Card. Anchar. Imol. Abb. Joan. de Anan. Barba-
3 tia, Felin & Guidopap. Dividitur in quatuor partes principales, quæ per se patent.
4 Cùm à Tridentina Sinodo in quampluribus casibus attributa sit Episcopo facultas procedendi tanquam Sedis Apostolicæ Delegato; quæro generaliter, an in dictis casibus procedere possit Vicarius Generalis Episcopi sine speciali Ipsius commis-
5 sione, anve Episcopus possit eidem Vicario facultatem hujusmodi specialiter subdelegare.

Pro solutione propositæ quæstionis observandum est, Epis-
6 copo à Concilio Tridentino multifariam tribui solere jurisdictionem. Quandòque enim tribuitur illi jurisdictio in his, in quibus etiam ante Concilium Tridentinum jure ordinario facultatem habebat: & in his casibus etsi constituatur et am Sedis Apostolicæ Delegatus; potest tamen, ut ordinarius cognoscere & videtur potiùs excitata jurisdictio prius competens quàm nova concessa, *l. Sæpè & l. seqq. ff. De offic. Præsid. cap. Licet in corrigendis*, ubi Felin. *n.* 1. *infrà de offic. ord.* Etenim illa dictio, *etiam*, implicat Episcopum cognoscere

posse etiam jure ordinario, l. Conventicula, C. De Episc. & Cler. l. etiam, ff. De verb. signif. Clem. Religiosus & ibi Card. in 1. notab. de procurat. unde Vicarius poterit hos actus explicare, quippè qui vices gerit Episcopi, ut in rubr. de offic. Vicarii.

Quandoque & secundò Episcopus constituitur delegatus in
8 casibus, in quibus jure ordinario ante Concilium non habebat facultatem: & in his potest quidem facultatem sibi attributam
10 specialiter concedere Vicario suo, quia Delegatus à Principe subdelegat, ut hic patet & in l. A judice, C. De judiciis sed per generalem Vicarii constitutionem non censetur in eum translata facultas, quæ competit Episcopo de jure speciali & tanquam Delegato, ut cap. fin. cum ibi notat de off. Vic. lib. 6. Franch. in cap. Non putamus n. 4. ver. Delegatio tamen de consuetudine lib. 6. Decan. in cap. Quoniam, Abbas n. 19. &
11 20. suprà eod. Doctores in Clem. 2. de rescr. In jurisdictione enim delegata non fit extensio de persona ad personam, cap. edoceri: ubi gloss. ult. de resc. Feder. de Sen. cons. 163. super
12 invocatione n. 2. vers. Ad primum, nec in causa delegata Episcopus procedit ut Episcopus; sed ut Delegatus, Dec. post Guillelm. de Cuneo quem citat in d. cap. Quoniam Abbas & ante eum Alex in l. & quia ad fin. ff. De jurisdict. omn. jud.
13 undè jurisdictio delegata nec transit in Capitulum Sede vacante, Dec. in cap. eam te, ubi in specie Felin. num. 17. de rescr. & in c. cùm olim, ubi Abb. in 5. q. de maj. & obed. Federic. de Sen. cons. 130. Factum tale est, quædam domus circa finem, ubi allegat Archid. & idem Feder. cons. 30. An Capitulum
14 Sede vacante, Dec. in d. c. Quoniam Abbas num. 20. Quod adeò verum est, ut non solùm in causa Episcopo delegata non possit Vicarius procedere, sed nec in casu converso possit procedere Episcopus in causa ejus Vicario Delegata, ut notant DD. in d. Clem. 2. præsertim Card. num. 10. Anch. col. 1. & Impl. n. 14. de resc. Franc in cap. Dilecti, il secondo qu. 5. de appell. & in d. c. Non putamus n. 4. v. Sicut è contrà dicitur
15 quòd Delegatio facta Vicario non transiret ad Episcopum, de consuet. lib. 6. Quod tamen limitat, ut ibi per eum. Nec refert, quòd Episcopi & Vicarii unum & idem sit Tribunal, seu Consistorium, c. Romana in princ. de appellat. lib. 6. & notant in dicta Clem. 2. Card. n. 10. & Imola n. 14. quoniam id vendicat sibi locum in jurisdictione ordinaria, non in delegata & Vicarius causam sibi delegatam non cognoscit, ut
16 Vicarius Episcopi; sed ut Delegatus Papæ: Guil. de Cuneo in l. etsi Prætor, ff. De off. ejus, Dec. loco citato. Delegatus autem in causa sibi per Papam commissa est major ordinario, cap. Sanè & ibi dixi in 2. notab. supra eodem, Federic de Senis cons. 216. Domino Federico num. 2. vers. cùm igitur hic De-
17 legatus.

Aliquandò & tertiò Episcopus jubetur aliqua explicare per dictionem taxativam, tantùm vel solus, aut cum alia adjec-
18 tione, quæ specialem Episcopi personam designando cæteros excludat & eodem modo Vicarius censeri debet exclusus, quia cùm industria personæ censeatur electa, non poterit Episcopus negotium alteri demandare, ut est text. hic in §. Is autem, vers. Propter quam & notat gloss. in ver. Inquisitionem, quæ communiter approbatur, Jas. in l. à Judice n. 11. in 5. limit. C. De judic. facit text. in l. Inter artifices, ff. De solut.

Ex his infertur ad solutionem infrascriptorum dubiorum.
19 Et primò, an Vicarius Episcopi possit compellere Abbates negligentes, ut in eorum Monasteriis habeant lectionem sacræ Scripturæ, sicut Episcopus tanquam Delegatus Sedis Apostolicæ hoc potest ex Concil. Trident. sess. 5. cap. 1. & videtur respondendum non posse nisi ex speciali delegatione juxta regulam hujus textûs, quia ante Concilium Episcopus jure ordinario hanc facultatem non habebat, nisi quoad subditos, cap. 2. de magistr. ubi gloss. in ver. Liceat, & propterea Concilium in d. c. 1. non ponit dictionem implicativam, etiam, sed simpliciter dicit. In hoc ut Sedis Apostolicæ Delegatus.
20 Secundò, an possit Vicarius concedere licentiam regularibus prædicare volentibus & contra prædicantes hæreses procedere, etiamsi exemptione muniantur, sicut potest Episcopus ex cap. 2. sess. 5. & videtur posse, quia hæc facultas jure ordinario Episcopo competebat ante Concilium, cap. Excommunicamus, il. primò, §. Qui verò de hæret. Sed contra Prædicantem exemptum non videtur posse procedere, nisi specialiter delegetur ad hunc effectum, quia contra exemptos jure ordinario Episcopus non habet jurisdictionem, cap. Sicut nobis, ver. Nisi à jurisdictione tua exempti sint de supplen. neglig. Præl. cum concordant. Quod clarè indicant verba illa Concilii. Etiamsi Prædicator ipse generali, vel speciali privilegio exemptum se esse prætenderet, quo casu Episcopus autoritate Apostolica & tanquam Sedis Apostolicæ Delegatus procedat. Ponderando dictionem illam restitutivam, quo casu, quæ ostendit tunc solùm Episcopo utendum esse autoritate delegata, cùm procedit contra exemptos, adnotata per Anchar. cons. 356. ex seriè num. 3. vers. Tertiò cum similib. & per Cravettam cons. 98. Nobilis & Potens num. 5. & 6.

Tertiò, an facultas deputandi idoneos Vicarios in Paro- 21
chialibus, à quarum residentia Rectores sunt à Sede Apostolica dispensati, Episcopo competens ex cap. 2. sess. 6. transeat in ejus Vicarium Generalem. Et videtur distinguendum; nam aut agitur de non exemptis: & videtur transire; nam jure ordinario hæc Vicariorum deputatio spectabat ad Episcopum ante Concilium, cap. Cùm ex eo, §. Porrò, de elect. lib. 6. aut agitur de privilegiatis & exemptis: & non videtur transire sine speciali delegatione, quia eo casu Concilium jubet Episcopum procedere Apostolica autoritate, ut patet ibi, tanquam in hac parte à Sede Apostolica delegatorum: non enim voluit privilegia exemptorum violare ex his, quæ notat Abb. in cap. Gravè num. 1. & infrà de offic. ordinar. & dixi in cap. Tuarum num. 31. & 33. de privileg.

Quartò, an transferatur in Vicarium Generalem facultas 22
puniendi Regulares privilegiatos extra claustra degentes, quam habet Episcopus ex cap. 3. sess. 6. uti Delegatus Apostolicæ Sedis: & non videtur transferri nisi per specialem delegationem, cùm jure ordinario careat Episcopus hac potestate, nisi quoad non exemptos, cap. Quantò, & cap. Licèt infrà de offic. ordin. & Concilium non utatur dictione implicativa etiam, sed tantùm dicat tanquam super hoc à Sede Apostolica delegato.

Quintò, an Vicarius possit cognoscere de obreptione vel 23
supreptione gratiæ à Sede Apostolica obtentæ, sicut potest Episcopus juxta cap. 5. sess. 13. Hæc facultas priùs Episcopo non competens tribuitur Episcopo, ut per se ipsum tanquam Sedis Apostolicæ Delegatus cognoscat: & ideò non solùm transit in Vicarium Generalem, sed nec specialiter eidem demandari posse videtur. Illa enim verba, per se ipsum, demonstrant censeri electam industriam personæ & causam non esse delegabilem, ut per Felin. hic in §. Jus autem n. 3. & fusiùs dictum est suprà in tertio membro, num. 17.

Sextò, an autoritas concessa Episcopo per cap. 4. sess. 14. 24
cognoscendi de excess. privil. transfundatur in Vicarium; Non videtur transfundi per generalem commissionem: posse tamen ei specialiter ab Episcopo delegari juxta regulam hujus cap. Constituitur enim ibi Episcopus delegatus Papæ in his, quæ non poterat ante Concilium explicare, cap. Irrefragabili infrà de offic. Ordinar. sed non per verba denotantia electam esse industriam personæ, ut patet ibi, tanquam ad hoc Sedis Apostolicæ Delegati.

Septimò, an possit Vicarius, quæ Episcopo etiam tanquam 25
Sedis Apostolicæ Delegato committuntur in c. 3. sess. 21. & in cap. 3. sess. 22. & videtur distinguendum; nam aut agitur de Capitulis exemptis & non potest, quia hæc facultas ante Concilium Episcopis non competebat & ideò opus est speciali delegatione, ut hic. Aut agitur de Capitulis non exemptis; & potest, quia Episcopi hanc potestatem habebant de Jure communi quoad Capitula illis jure ordinario subjecta. Ideòque Concilium hoc loco utitur dictione illâ etiam: quæ innuit Episcopum aliquandò debere procedere jure delegato: id est respectu exemptionum, quibus utrobiquè in fine dictorum Capitulorum Sancta Sinodus derogavit; sed tamen posse etiam aliquandò procedere jure ordinario: quod verificari non potest nisi in non exemptis.

Octavò, An Vicarius possit quæ Episcopo simili modo com- 26
mittuntur, cap. 4. sess. 21. in principio. Et videtur posse propter illam dictionem etiam: quæ ut dictum est suprà, est implicativa Jurisdictionis ordinariæ: nisi tamen obstarent provisiones, derogationes vel suspensiones: quibus ibi derogatur. Eo enim casu, quia sublata esset facultas erigendi novas Parochias Episcopo competens de Jure communi, juxta caput Ad audientiam, ille primo de Ecclesiis ædificandis: non posset Episcopus procedere, nisi jure delegato; ideòque talis facultas Vicario non competeret absque speciali subdelegatione.

Nonò, an Episcopus per suum Vicarium Generalem possit 27
visitare Abbatias & alia Beneficia exempta, ut in capite 8. sess. 21. Hoc Decretum loquitur de Beneficiis quibuscumque commendatis tam exemptis quàm non exemptis, ut probant verba illa etiam exempta; & propterea tribuit Episcopis jus visitandi etiam tanquam Sedis Apostolicæ delegatis: nempè, quia quoad Beneficia illis Jure ordinario subjecta; noluit eos arctare ad procedendum autoritate delegatâ; sed tantùm quoad exempta. Ex quo infertur ut Vicarius respectu exemptorum, non possit uti facultate illius Decreti, nisi ei ab Episcopo specialiter delegetur, juxta regulam hujus Capituli; sicut potest quoad non exempta. Ideòque Sacra Congregatio jam censuit si Episcopus velit visitare ex capite 4. sess. 6. debere id personaliter agere, secùs si ex aliis Concilii Decretis; cùm id per suum Generalem Vicarium agere possit, aut Visitatorem; si modò legitimè impeditus fuerit, ut permissum est, sess. 24. cap. 3. etiamsi de visitandis exemptis ageretur, juxta caput 8. sess. 22. cùm dictum caput 3. exemptiones tollat.

Decimò, an exequi possit Vicarius quæ Episcopo injun- 28
guntur in Decreto de observandis & evitandis in celebratione Missæ in fine, sess. 22. & videtur eodem modo distinguendum inter exemptos & non exemptos; nam Concilium ibi loquitur
tam

tam de sæcularibus quàm de Regularibus & sustulit in fine exemptiones ac privilegia. Unde dum jubet Episcopos procedere in his quæ ad Missæ Sacrificia pertinent pro data sibi à Sacrosancta Sinodo potestate; ac etiam ut Delegatus Sedis Apostolicæ satis innuit, eos respectu sæcularium & non exemptorum posse jure ordinario procedere; respectu verò aliorum uti debere delegatâ autoritate quæ Vicario Episcopi non competit, nisi de speciali Mandato ex regula hujus capitis.

Undecimò, an possit cognoscere Vicarius de obreptione &
29 subreptione Apostolicarum dispensationum: quemadmodùm potest Episcopus ex cap. 5. sess. 22. & videtur non posse sine speciali delegatione, quia Episcopus hanc cognoscendi facultatem jure ordinario non habebat, ut dixi in cap. Si quis, num. 16. 21. & 86. infrà de confirmatione, utilitate vel inutilitate. Ideòque Concilium hoc loco non utitur dictione etiam; sed simpliciter ait ab eisdem tanquam delegatis Apostolicis.

30 Duodecimò, an possit Episcopus visitare per Vicarium Confraternitates ex cap. 8. sess. 22. & videtur posse juxta distinctionem superiùs positam in nono dubio; nam hoc Decretum tribuit facultatem Episcopo etiam tanquam Sedis Apostolicæ Delegato visitandi Confraternitates, Hospitalia & loca pia: etiamsi prædictorum locorum cura ad Laicos pertineat; atque eadem pia loca exemptionis privilegio sint munita.

Decimo tertiò, an Vicarius possit scrutari sufficientiam
31 Notariorum, sicut potest Episcopus ex cap. 10. sess. 22. & videtur posse, quia jure ordinario poterat id Episcopus ante Concilium quod innuitur ex illa dictione etiam & patet ex
32 notatis per Bartolum & Baldum in lege Sed & reprobari in principio, ff. de excusatione tutoris, ubi dicunt favore publicæ utilitatis approbatum semel posse reprobari; & refert ibi Bartolus, num. 2. ab Archiepiscopo Capuano fuisse exautoratos omnes qui Doctoris insignia adepti; sed minùs quàm decebat eruditi, capuam reversi fuerant.

Decimo quartò, an possit Episcopus per Vicarium exer-
33 cere quæ statuta sunt in cap. 6. sess. 7. & in cap. 9. & 10. sess. 24. Hoc loco observanda est differentia quâ Concilium utitur in his Decretis; nam in cap. 8. sess. 7. & in cap. 10. sess. 24. loquitur implicativè per dictionem etiam; at in cap. 9. simpliciter loquitur de Episcopo tanquam Sedis Apostolicæ delegato: quod idcircò factum est, quia in cap. 8. tribuitur Episcopo jus visitandi Ecclesias etiam exemptas & in cap. 10. disponitur, ut Episcopi jus & potestatem habeant procedendi in his quæ ad visitationem & morum correctionem subditorum suorum spectant, nonobstantibus exemptionibus; itaque in his duobus Decretis Concilium promiscuè loquitur tam de exemptis quàm de non exemptis. Undè non mirum si utatur oratione implicativâ, etiam tanquam Sedis Apostolicæ Delegati; nam quoad Ecclesiam & personas sibi subjectas Episcopus uti poterit autoritatè ordinariâ quæ etiam transfunditur in generalem Vicarium, secundum ea quæ dicta sunt suprà in 1. membro, num. 6. In exemptis verò delegata duntaxat quæ Vicario non competit ex generali commissione: potest tamen ei specialiter subdelegari, ut in principio hujus capitis. At verò in capite 9. sess. 24. non agitur nisi de jure visitandi Ecclesias nullius Diœcesis: quod ante Concilium Episcopo non competebat; ita ut propterea mirum non sit, si Concilium velit Episcopum procedere simpliciter tanquam
34 Sedis Apostolicæ Delegatum. Undè etiam factum est ut Sacra Congregatio declaraverit Episcopum Ecclesias exemptas; vel nullius Diœcesis visitare volentem exprimere debere: se id facere uti delegatum Sedis Apostolicæ; & posse illas visitare
35 etiam per suum generalem Vicarium; sed opus esse speciali in scriptis facultate.

Decimo quintò, an Vicarius habeat autoritatem circa clau-
36 suram Monialium Episcopo subjectarum, sicut habet Episcopus ex cap. 5. sess. 25. de regulis & cap. 9. Decreto cap. 5. apertè approbatur distinctio superiùs proposita; nam præcipitur Episcopis, ut in Monasteriis sibi subiectis ordinariâ; in aliis verò, id est in exemptis Sedis Apostolicæ autoritate procedant. Idemque priùs statuerat Bonifacius VIII. in Decretali Periculoso, §. ultimo de statu Regularium lib. 6. à Concilio innovata. Quo fit, ut quoad non exempta idem jus competat Vicario Generali Episcopi; quo verò ad alia non item, nisi ei ab Episcopo specialiter committatur juxta regulam hujus textûs. At in dicto capite 9. quia subjiciuntur Episcopo Monasteria Sedi Apostolicæ immediatè subjecta quæ priùs illi non suberant: jubetur Episcopus simpliciter procedere tanquam Delegatus: undè fit ut absque speciali commissione hoc jus in Vicarium Generalem non transeat juxta superiùs dictum in 2. membro, num. 8.

Decimo sextò, an Vicarius possit cognoscere de subreptione
37 unionum ad Ecclesias Juris Patronatûs: quemadmodum potest Episcopus ex cap. 9. sess. 25. versiculo Quæ verò. Et videtur non posse, nisi ad hoc sit specialiter delegatus, cùm hanc facultatem Episcopus non habeat jure ordinario, Clementina Ne Romani de electione; & propterea Concilium tribuat Epis-

copo hanc facultatem simpliciter tanquam Delegato Sedis Apostolicæ absque particula etiam.

Decimo septimò, an facultas concessa Episcopo in cap. 14. 38
sess. 25. etiam uti Delegato Sedis Apostolicæ, ut possit Clericos concubinarios à Beneficiorum administratione suspendere & Beneficiis privare: transeat in Vicarium, videtur transire quoad non exemptos; quia & jure ordinario poterat Episcopus in concubinarios animadvertere, toto titulo de cohabitatione Clericorum & mulierum; quoad exemptos verò opus esse speciali subdelegatione secundum Regulam de qua hic. Idcircò enim hoc loco Concilium utitur dictione implicativâ, juxta propositam distinctionem.

Decimo octavò, aliis omissis, an Vicario censeantur sub- 39
jecta Monasteria quæ in capite 20. sess. 25. de Regulis: subjiciuntur Episcopo tanquam Sedis Apostolicæ Delegato, quandò infrà præscriptum tempus se in Congregationem redigere neglexerunt. Videtur respondendum non censeri subjecta, quia cùm hæc facultas priùs Episcopo de Jure communi non competeret obstantibus: scilicet exemptionibus, ut cap. Sicut nobis, versiculo Nisi à Jurisdictione suprà de negligentia Prælatorum, cap. cùm tempore infrà de arbitrio & cap. cùm olim, ille secundo de privilegiis: non censetur translata in Vicarium absque speciali Mandato ex suprà dictis.

Ulteriùs quæro, an excommunicationes ad finem revelatio- 40
nis pro rebus subtractis vel deperditis, de quibus in cap. 3. sess. 25. concedere possit Vicarius Generalis Episcopi, si hanc ei facultatem specialiter Episcopus non delegavit; & an Vicarius Capituli, Sede vacante, possit easdem excommunicationes decernere.

Aliàs Sacra Congregatio in una Eborensi, censuit Vicarium Generalem Episcopi posse concedere monitoriales ad finem revelationis. In alia Senen. Congregatio censuit posse, si hanc ei facultatem Episcopus specialiter delegavit; sed posteà propositis suprà scriptis dubiis in Congregatione Generali cui interfuerunt Cardinales Gesualdus, Palavicinus, Senonensis, Montaltus, Albanus Sancti Sixti & Carafa, die 10. Februarii
1583. Congregatio nihil decrevit; Sententiæ enim fuerunt 41
inter se discrepantes. Tres enim, Palavicinus, Senonensis & Carafa partem affirmativam defenderunt: dicentes nihil officere negativam illam positam in Decreto Concilii, nemine prorsùs: quandòquidem intelligi debet ad excludendos inferiores Episcopo & appellatione Episcopi in iis quæ pertinent ad Jurisdictionem nec competunt Episcopo jure aliquo speciali continentur Vicarius Generalis Episcopi & Capitulum, Sede vacante; & dum Concilium id committit arbitrio & conscientiæ Episcopi: id innuere videtur, ne Episcopi aliquâ Magistratûs vel Principum sæcularium autoritate adducantur ad id concedendum. Montaltus verò censuit non posse per ea verba Concilii nemine prorsùs & per alia arbitrio & conscientiâ Episcopi: undè videtur electa industria personæ; nihilominùs credidit posse per speciale Mandatum Vicario delegari. Albanus per geminatam negationem & exceptionem à nemine prorsùs: præterquàm &c. Negavit omninò, hujusmodi facultatem posse delegari utique tum etiam propter eam dictionem, ipse, quæ est dictio personalissima & demonstativa ad oculum. Demùm quia committitur arbitrio & conscientiæ ipsius Episcopi. Quam sententiam C. sancti Sixti secutus est. Postremò Gesualdus ait etiamsi ante Concilium hujusmodi facultas competeret etiam Vicariis, tamen post Concilium effecta est Episcopalis. Undè necessarium videtur speciale mandatum tam Episcopi ad Vicarium, quàm Capituli ad Vicarium Capituli. Fuit præterea additum agi de impossibili, quia Episcopus in hujusmodi causis semper erit occupatus, ideò agendum cum Sanctissimo, qui die 27. Februarii 1583. respondit ad utrumque dubium, nimirum posse Vicarium tum Capituli concedere litteras monitoriales ad finem revelationis pro rebus deperditis. Addit Sanctis- 42
simus rationem, quia hic est actus jurisdictionis contentiosæ quæ comprehenditur sub generali commissione.

Verùm cùm posteà dubitatum fuerit, an liceat Episcopo 43
alteri, quàm Generali Vicario hujusmodi facultatem specialiter delegare, stante, cap. 3. sess. 25. die 8. Februarii 1590. Sacra Congregatio censuit non licere.

Rursùs ortà dubitatione, an monitoria ad finem. revela- 44
tionis decernere spectet ad Archipresbiterum nullius Diœcesis exemptum, an verò ad viciniorem Episcopum, responsum est neutrum spectare, sed hujusmodi monitoria petenda esse à Sede Apostolica. Idemque responsum de Abbatibus habentibus Episcopalem jurisdictionem, licèt verba dicti cap. 3. à nemine prorsùs præterquam ab Episcopo decernantur, non excludant Legatos de Latere, ut Sacra Congregatio censuit.

Verumtamen cùm esset quæsitum, an expeditiones, quæ 45
Significavit, appellantur possent committi Abbatibus temporalem & spiritualem jurisdictionem in loco habentibus: Sacra Congregatio censuit posse.

DE OFFICIO DE POTESTATE JUDICIS.

DELEGATI.

Innocentius III. Episcopo Bajacen.

CAPUT XXXI.

CUm in jure peritus: & infrà. Præterea quæsivisti, cùm tibi ab aliquo sub hac forma mandatur: Autoritate quâ fungor, injungo, ut talem denunties excommunicationis sententiæ subjacere: ac tibi super mandato Apostolico hæsitanti, ab aliquo non sit facta fides, an mandatum hujusmodi exequi teneatis. Super quo tibi hujusmodi damus responsum, quòd nisi de mandato sedis Apostolicæ certus extiteris, exequi non cogeris quod mandatur.

SUMMARIUM.

1 DElegatus quis non creditur, nisi delegationem probet;
2 Delegatus Papæ in juis Litteris, dicit nostris seu verius Apostolicis parere Mandatis; & cur.
3 Delegatus potest præcipere Ordinario, ut exequatur factum suum.
4 Delegato non tenetur Ordinarius fidem adhibere nec ejus Mandatis obtemperare, nisi ille suam delegationem probet. Hæc regula ampliatur tredecim modis, ut num. 7. usque ad num. 44.
Et declaratur duobus modis à dicto num. 44. usque in finem.
5 Delegatus quis non præsumitur: licèt præsumatur bonus.
6 Bonus quilibet præsumitur, ibidem.
Fallit in quinque casibus & præsertim cùm agitur de præjudicio alterius.
7 Delegatio Principis probari non potest, nisi per litteras Delegationis & num. 35.
8 Mandatum Principis non probatur nisi per scripturam.
9 Delegatio probari debet per Mandatum originale.
10 Vel per exemplum ab originali solemniter sumptum.
11 Instrumenti registratio facta in actis, partibus præsentibus & non contradicentibus probat originale.
Secùs si solus Notarius exemplaverit originale instrumentum reducendo illius tenorem ad acta, num. 13.
12 Præsens in judicio & non contradicens his quæ aguntur in jus præjudicium, censetur consentire.
14 Instrumenta cùm producuntur sola productio est de actis & non tenor.
15 Delegatus si citet asserendo se Delegatum, non tenetur citatus comparere, nisi in citatione inseratur tota copia rescripti.
Contrarium, num. 17.
16 Citatio non insertâ copiâ delegationis censetur emanasse tanquam à privato & non valet.
Sed contra.
18 Citatus tenetur comparere si delegatus tonat in citatione causam jurisdictionis, ut si dicat se delegatum.
19 Delegato creditur in minoribus etiam non ostensis litteris delegationis.
20 Delegatus tenetur inserere in citatione copiam rescripti, quando est persona incapax delegationis.
21 Idem quando citatus est in loco loginquo.
22 Nisi citatio fiat per Nuncium publicum & notum puta Cursorem Papæ.
23 Commissorius tenetur non modo ostendere litteras suæ commissionis, sed etiam illarum copiam parti dimittere.
24 Sententiæ in qua judex asserit se delegatum, non statur, nisi ostendatur commissio.
Etiam si lata sit contra contumaciter absentem, num. 27.
Secùs si pars fuerit præsens in probatione sententiæ & non appellaverit. Item secùs si quandoque comparuerit ante litis contestationem & non contradixerit, num. 26.
25 Exceptio quod non constet de delegatione, si etiam opponi etiam in actu executionis.
27 Contumax dici non potest qui negat jurisdictionem.
28 Jurisdictio Ordinarii conjetur notoria & ideò non est opus de ea fidem facere.
29 Excommunicatio lata in Ordinarium à Delegato non ostensis litteris suæ commissionis, est ipso jure nulla.
30 Processus Delegati, qui de sua commissione non docuit, est nullus.
31 Ordinarius potest ex officio suo petere, ut sibi exhibeatur rescriptum Delegationis etiam parte non petente.
32 Delegato jurisdictionem exercenti non ostensis litteris suæ commissionis, potest Ordinarius de facto resistere & num. 43.
33 Nunciis Principis non creditur sine litteris & aliorum bona cautionibus potest resisti de facto.
34 Delegato etiam ab inferiore à Principe non est credendum nisi delegationem probet.
35 Delegatio Papæ vel Imperatoris non probatur, nisi per scripturam; sed Delegatio inferioris probari potest etiam per testes.
36 Subcollectoris commissio facta à Collectore, potest per testes probari.
37 Litteræ Delegationis non oportet, ut sint scriptæ vel subscriptæ à Delegante; sed sufficit, ut sint ejus sigillo munitæ.
38 Sigilli appositio tantùm probat, quantùm subscriptio manu propria.
39 Arbitro non creditur si de compromisso non constat, licèt asserat in laudo factum fuisse compromissum.
40 Nisi laudum sit latum partibus præsentibus & non contradicentibus.
41 Executori, de cujus facultate non constat, impunè non parietur.
42 Nuncio, seu alii destinato ad aliquid non creditur, nisi doceat se habere potestatem ab eo, qui potest dare.
43 Commissarii, qui de Provincia ad Provinciam mittuntur, debent præsentare litteras suæ facultatis præsidi Provinciæ, aliàs potest eis resisti.
44 Ordinarius prudenter agit si pareat Delegato etiam non visis litteris, dummodò ille sit probata persona.
45 Cardinali asserenti se Legatum creditur etiam sine litteris.
46 Idem si asserat se delegatum in aliqua causa & num. 50.
47 Sed contra.
Declaratur, num. 48. & seqq.
48 Legatis ad curiam Romanam venientibus de stilo non creditur sine litteris.
49 Legato etiam de Latere asserenti se habere mandatum Principis non creditur sine programmate legationis in his, quæ directè concernunt præjudicium tertii.
50 In aliis secùs.
51 Cardinalis aliquid asserenti de mandato Papæ creditur tribus concurrentibus.

1 CUm in jure. Non creditur quis Delegatus, nisi delegationem probet. Hoc dicit, secundum Joan. Andr. & communiter Doctores. Vel ad idem secundum Abb. & Felin. Non tenetur quis parere mandatis asserentis se Delegatum, nisi mandatum probet. Communis divisio. Secunda ibi, *Super quo.*

Nota primò, quod dictum est in Summario textûs.

2 Secundò, nota practicam præcipiendi cùm quis utitur alterius potestate, injungit enim autoritate, qua fungitur, ut in littera ibi autoritate, qua fungor, injungo & sic Delegatus Papæ præcipit autoritate Apostolica, quod facit secundum Abb. *hic sub num.* 2. pro stilo hodierno: nam Delegatus in suis litteris inter cætera dicit, nostris, seu verius Apostolicis parere mandatis.

3 Ultimò nota ex fine textûs, Delegatum posse præcipere Ordinario, ut exequatur factum suum, ut hic per Abb. *num.* 3. & notat Speculat. *in tit. de offic. ordin. §. Officium num.* 3. ubi ait, Ordinarium debere sententias Delegatorum Principis, si eis injunctum fuerit, executioni debitæ demandare, per c. *Quærenti, & cap. Pastoralis & cap. Si quando suprà eodem.* Nec mirum, quia Delegatus gerit vices Papæ quoad illam causam, & est major quolibet Ordinario, etiam de Latere Legato, *cap. Studuisti infrà de offic. leg.*

Expeditis breviter notabilibus venio ad materiam Decretalis, quæ valdè utilis est, & quotidiè occurrit in practica, præsertim in istis Commissariis, qui in dies mittuntur ad diversas Provincias pro assumendis informationibus judicialibus, vel executionibus faciendis. Et pro faciliori explicatione eam expediam propositâ regulâ cum suis ampliationibus, & declarationibus.

Regula est; Ordinarius non tenetur fidem adhibere as-
4 ferenti se judicem delegatum; nec ejus mandatis obtemperare, nisi ille suam delegationem probet. Habetur hæc regula in hoc capite. secundum Joan. Andr. Bald. Bellam. Butr. Cardin. Anchar. Imol. Abb. Joan. de Anan. & Felin. in Summario textûs, & notat Bernard. post casum, Innoc. *num.* 1. Hostiens. *eodem num. in ver. Certus extiteris*: Abb. *num.* 2. *vers. Item nota quod Ordinarius*, & reliqui omnes Ludovic. Roman *cons.* 536. *Circa prædicta sub num.* 4. *vers. Non autem exhibita*, Guidopap. *dec.* 289. *sub. n.* 56. & alibi passim Doctores. Neque obstat, quod cùm quilibet præsumatur bonus, *cap. unico de Scrutinio, cap. final. de præsumpt.* qui dicit se delegatum, non sit credendus mentiri: & ideò illius assertioni sit fides adhibenda: nam respondet Host. *hic num.* 2. licèt quilibet præsumatur bonus, non tamen quilibet præsumitur judex. Ratio est, quia ex Baptismo non consequitur quis judicaturam, sed virtutes tantùm, & de malo fit bonus, *cap. Majores, §. Illud verò de Baptis.* Clem. *un. §. Ad hoc de Summ. Trinit. & fid. Cathol.* Et sic, quod semel verum, semper verum, nisi contrarium probetur, *l. Sine possideris, C. De probat. l. Ait* Prætor, aliàs incipit, *Et sine, §. penult. in fine, ff. De minoribus.* At verò qualitas judicaturæ cùm sit accidentalis, & non provenat à natura, vel à Baptismo, non præsumitur nisi probetur, ut *in cap. Si fortè de elect. lib.* De-
6 inde respondetur regulam illam, quilibet præsumitur bonus pati multas fallentias, & quinque recenset hic Felin. *n.* 1. inter quas illa est præcipua, nisi agatur de præjudicio alterius, tunc enim non sufficit præsumptio, sed fieri debet plena probatio, *c. Cum à nobis de testibus*, & quod notatur *in c. Sicut in gloss. in vers. Litteras nostras de jent. excomm.* & pro hac fallentia adducitur S. Thomas in 2. 2. *quæst.* 20. *art.* 3. *in fin.* dicens, Ubi imminet periculum alterius, non est de quolibet præsumendum bonum, sed adhibenda est cautela, ut de non facili unicuique credatur allegat illud joannis Apostoli *epist.* 1. *cap.* 4. *Nolite credere omni spiritui*, & est bona glossa in *cap. Si quis præpotens, in ver. Videri* 50. *distin.* quæ dicit non est super credendum bono viro, ubi agitur de periculo tertii cum similibus, ut hic per Felin. *num.* 1.

7 Amplia primò, regulam hujus textûs, ut probatio asserentis se Delegatum à Principe aliter fieri non possit, quàm per litteras Delegationis, ut est textus in *l. unica*, ibi, *nisi quod scriptis probaverit*, & infrà ibi, *Sed sacras nostras litteras esse quærendas*, *C. De Mandat. Princip.* quem textum sic summat Baldus, Mandatum Principis non potest
8 probari nisi per scripturam, ad idem textus in *l. Prohibitum, C. De jure fisci lib.* 10. *& in cap.* 1. *de fid. instr.* & in Extravag. *Injunctæ post princ. de elect.* ibi: Asserenti namque cum mandatis Principis se venisse credendum non est, nisi hoc scriptis probaverit: cum multis concordantibus cumulatis ab Angelo de Perusio *in cons.* 182. *Mandatum Principis in princip.* & notat Speculat. *in tit. de Probat. §. Videndum restat num.* 1. *& in tit. de Leget. §. Superest, vers. Quid si Delegati jurisdictionem num.* 14. *&* 15. Butr. *in cap. Venerabilis sub num.* 10. *vers. Quartus casus de censibus*, & decidunt Domini de Rota *disput.* 397. incipien. *Si Episcopus, aliàs* 5. *num.* 3. *vers. De secundo dubio, de offic. Vicar. in novis*, Bellam. *dist.* 110. incipien. *Præsumitur*, & hunc casum inter alios quàm plures, in quibus requiritur Scriptura, recenset gloss. in *cap.* 1. *§. Postquàm, vers. Vigesimus quintus in Delegato Papæ, de cens. lib.* 6.

Amplia secundò ut delegatio probari debeat vel per man- 9
datum originale, ut in *l. Sancimus, c. de diversis rescriptis*, quæ est canonizata in *c. Sancimus* 25. *quæst. ultim. & infrà de fide instrum. quasi per tot.* secundum Abbatem *hic num.* 6. & multis confirmat Ludovicus Romanus *cons.* 336. *circa propositum num.* 5. Vel per exemplum ab originali solemniter 10
sumptum, ut per Abbatem *dict. num.* 6. Quæ autem solemnitas sit adhibenda dic, ut legitur & notatur in *c. penult. & ult. de fide instrum. & in cap. Significavit & c. Albericus de de testibus.* Idem est, si partibus contentientibus vel præsen- 11
tibus & non contradicentibus originale fuerit exemplatum in actis. Hujusmodi enim registratio probat originale, adeò ut non sit opus illud amplius procedere, ut dicit Innocentius *hic num.* 5. Cujus dictum allegant Domini de Rota *dec.* 93. *quæ est primo sub fide instrumen.* & sequuntur *hic* Host. *num.* 2. *circa med. ver. Tu dicas*, Abb. *num.* 6. & pluribus exornat Felin. *num.* 8. Nam in præjudicium ipsarum partium 12
acta faciunt fidem de tenore originalis, arg. *l.* 1. *c. de relat.* per quem textum dicit Bart. *n.* 6. quòd si partes præsentes in judicio non contradicunt his, quæ possunt tendere in earum præjudicium, videntur consentire; secùs verò dicendum est ubi solus Notarius exemplavit instrumenta originalia, redu- 13
cendo tenorem ad acta: nam ut notabiliter ait Innocentius, hic *num.* 6. Cùm producuntur instrumenta sola productio 14
est de actis & non tenor, quasi dicat, si Notarius scripsit in actis, quòd pars produxit tale instrumentum creditur Notario super productione ut *in c. Quoniam contra de probat*, sed non creditur super tenore instrumentorum, nisi probetur tenor per originalia, vel aliis modis prædictis. Notarius enim non est rogatus de contentis in instrumentis productis & ideò de illorum tenore fidem facere non potest & ita mentem Innocentii declarat Abb. *hic n.* 6. *v. Nam ut notab.*

Ampliatur tertiò secundum unam opinionem, ut si Dele- 15
gatus citet asserendo se delegatum, non teneatur citatus comparere, nisi in citatione inseratur tota copia rescripti, ita singulariter determinat Innocentius *in c. Præterea num.* 1. *in ver. Ulterius de dilat.* & idem firmat Feder. de Sen. 16
cons. 251. *Cujus talis est in princ. vers. Primò*, quia dicens hujusmodi citationem, seu præceptum non inserta copia jurisdictionis censeri emanasse tanquam à privato & ideò posse illi impunè non pareri. Angelus *cons.* 8. *Hos proximis diebus num.* 2. *vers. Secundò quia* Paulus de Castro *cons.* 8. *in causa, quæ vertitur col.* 4. *circa medium, vers. Est etiam alius lib.* 2. ubi ait defectum citationis, in qua non fuit insertus tenor Delegationis, esse patentem & manifestum, cui non potest responderi Angel. Aretin. *cons.* 6. *in casu num.* 17. & hanc partem tenet glossa in *cap. Si Episcopus in ver. Convocari circ. medium* 3. *qu.* 2. quæ expressè dicit citationem non valeresi in ea rescriptum Apostolicum non intereretur & Bart. in Aut. *Qui semel num.* 12. *c. Quomodo & quando jud.* ubi sequitur Innocentium in *dict. c. Præterea.* Verum
17 ut formaliter inquit Felin. *hic num.* 5. Veritas est in contrarium, quia Delegatus minimè tenetur inserere copiam rescripti Delegationis, sed sufficit citare asserendo se Delegatum, licèt parti comparenti teneatur dare copiam rescripti per illum text. & pro hac parte allegat glossam & Bart. *in locis supracitatis*, sed non bene; idem voluit Speculator *in tit. de citat. §.* 1. *sub num.* 14. *vers. Item quòd rescriptum Apostolicum* & Butr. *in dict. cap. Præterea num.* 7. *vers. Puto quod si in citatoris de dilat.* cujus hæc sunt verba post recitatas varias scribentium opiniones: *Puto quòd si in citatoris asserit se Delegatum dato quòd nec rescriptum, nec copia rescripti transmittatur, arctatur citatus ad comparendum quia sufficit per judicem causam allegari in citatione, per quam probetur jurisdictio, quia satis est quòd hæc assertio judicis ingerat probabilem dubitationem reo, quod possit esse verum, quod sit Delegatus.* Hæc Butrius. Contra Innocentium tenent etiam in *eodem cap. Præterea*, Hostiens. *col.* 3. *vers. Non sunt ulterius*, Cardin. *col.* 2. *vers. Oppono quod non teneatur*, Imola, *num.* 1. & Baldus, *num.* 2. *circa finem vers. Nota enim primò de tenoris insertione.* Quorum verba sigillatim ad hoc expendit Tiberius Decianus *cons.* 18. Ex *prædicta numer.* 156. *volum.* 1. allegando etiam Parisium *cons.* 96. *num.* 9. *volum.* 4. Quid plura? Ipsemet Innocentius in *cap. Prudentium num.* 1. supra eodem contrarium
18 docuit his verbis: *Ergò tantùm tenetur citatus ire, quando citans ponit in citatione sua causam jurisdictionis, puta quia dicit se legatum nam ex his dictis judicis sit residuba, vel saltem aliquam causam dubitationis habet & ideò comparere tenetur.* Et idem in effectu voluit in hoc *c. n.* 1.
19 *v. In minoribus*, ubi limitat illum textum ut non procedat in minoribus, in quibus fortè quis parere debet; etiamsi non videat rescriptum delegationis, puta si citetur, ut compareat, *c.* 2. *de dilat.* nisi esset nimis remotus & judex esset vilis per-

20 sona. Et hanc partem puto veram. Addit Felin. *ubi suprà*, Doctores prælegatos afferere ita præsticari præterquam in duobus casibus; in quibus Delegatus tenetur inserere copiam rescripti in citatione. Primus est, quandò citans est persona incapax Delegationis, ut cùm quis citatur à simplici Sacerdote.
21 Ita Joan. Andr. *in addit. ad Speculatorem in tit. de citat.* §. 1. *v. Item quod rescriptum.* Secundus est, quandò citandus est in loco longinquo, ut per Abbatem in *d. c. Præterea num.* 5. *v.*
22 *Idem videtur velle Innocentius de dilat.* Quem casum posuit etiam Innocentius *in d. c. Prudentiam n.* 1. *supra eod.* Limitatur tamen hic secundus casus, nisi citatio fieret per nuntium publicum vel notum, sicut sunt Cursores Papæ, ita Domini de Rota *dec.* 15. incipien. *Si executor de dolo & contumacia in novis*, quos sequitur Butr. in capite *cùm parati num.* 7. *in penult. col. de appellat.* & Felin. *hic num.* 5. *vers. Limita istum casum.*

23 Amplia quartò ut non modò Delegatus teneatur ostendere rescriptum parti; sed etiam cogatur ei dimittere copiam commissionis; ita tenet glossa 3. in capite *Porrò de privil.* fortè enim pars intendit redarguere rescriptum de falso & opus est studio ad ponderandam falsitatem, facit textus in cap. *Accepimus in c. ex litteris & in c. contingit de fide instrum. & in cap. cùm personæ circa medium, de privil. lib.* 6. & sequitur Felin. *hic num.* 6.

24 Amplia quintò, etiamsi Delegatus ostendat sententiam, in qua afferit se Delegatum, quia non creditur ejus assertioni, nec præsumitur pro sententia, nisi ostendatur commissio, arg. c. *cùm à nobis infrà de testibus*; & sententia potest dici nulla ex defectu jurisdictionis, ita gloss. 1. hic dicens; hoc esse valdè notabile & propterea contulit, ut quisquis impetret à Principe causam committi alicui vel delegari & sententia pro ipso lata fuerit, sit cautus, ut ita benè custodiat commissionem, sicut ipsam sententiam. Lapsu enim temporis si conveniretur, ut ostenderet sententiam sine commissione, non prodesset ei, nisi pro-
25 baret de commissione. Quin imò hæc exceptio quod non constat de Delegatione potest opponi etiam in actu executionis, c. *Pia de except. lib.* 6. Feder. de Sen. *d. cons.* 251. *casus talis est in princ.*

26 Hanc tamen quintam ampliationem limitat notabiliter Innocentius *hic n.* 4. *v. Sed certè*, hoc quibusdam non placet, ut locum non habeat si pars fuerit præsens in prolatione sententiæ & non appellaverit: & idem est, si pars quandoque comparuit ante litis contestationem & non contradixit: nam post litis contestationem non poterit allegare defectum commissionis, seu mandati, ut c. *Inter Monasterium de re judicata*: ex quo enim pars comparuit & defectum jurisdictionis non oppofuit, præsumendum est judicem habuisse jurisdictionem & opponenti defectum jurisdictionis incumbit onus probandi; secùs autem est, si sententia fuerit lata contra absentem in casu, in quo ferri potuit & pars absens nunquam paruit Delegato; quia tunc semper potest allegare incompetentiam judicis & oppo-
27 nere defectum jurisdictionis; & onus probandi contrarium incumbit adversario. Quidam tamen sentiunt contrarium, ut refert Innocentius; sed nihilominùs prædicta distinctio est satis æqua, secundum Abbatem hic n. 7. qui eam extendit, etiamsi pars fuerit absens contumaciter, motus optima ratione, quia pars negando jurisdictionem, negat per consequens contumaciam: nam si non erat judex, non tenebatur coram eo comparere. Quam rationem ponderavit etiam Paulus de Castro *cons.* 81. *In causa quæ vertitur n.* 3. *col.* 4. *post medium lib.* 2. facit text. *in l. Non videtur latitare, ff. De judic.* Item cessat præsumptio jurisdictionis, quandò pars fuit semper absens, quia delegatio cùm sit facti, non præsumitur, nec adest tacitus consensus partium.

28 Porrò hæc procedunt in Delegato, sententiæ autem Ordinarii semper statur, quia constat de jurisdictione, c. *sicut infrà de re judic. c. Hoc etiam* 2. *q.* 6. & notat Laurentius hic relatus in gloss. 1. Innoc. *n.* 4. *post princ. v. & hoc in Delegato*: nam ut Bald. inquit in *l. ea quidem num.* 14. *vers. Hinc est, C. De accusat.* jurisdictio Ordinarii censetur notoria, ideò non est opus de ista facere fidem, secùs in Delegato. Sequitur Felin. hic *plura cumulans n.* 10.

29 Amplia sextò, ut gesta per Delegatum, qui non docuit de mandato petito, sint ipso jure nulla, ut notabiliter dicit Innocentius hic *num.* 1. *in ver. De mandato.* Undè secundum eum si Delegatus in Ordinarium parere volentem proferret sententiam excommunicationis: sententia non teneret, quia non habet jurisdictionem in Ordinarium, nisi quandò esset ei rebellis autem sibi fidem fieri de commissione, seu mandato, facit quod sibi à jure permittitur; & ideò non potest dici rebellis & sic non tenet excommunicatio ex defectu jurisdictionis & cùm Innoc. concordant hic Abbas *num.* 3. & Felin. *eodem num. vers. & ad hanc materiam*, Butr. in c. *Venerabilis n.* 10. *vers. Quartus casus, de censibus*, ubi ait, quòd si Delegatus visitare vellet, non posset, nisi ostenderet suam delegationem; & si visitaret vel excommunicaret, non teneret visitatio, nec ex communicatio, plenè Cæphal. *cons. in* 236. *princ.* Et sententia potest dici nulla per viam actionis & exceptionis, quandò non constat de delegatione, Angel. Aretin. *cons.* 137. *Quoniam à me num.* 8. *& seqq.* Et similiter nullus est processus fabricatus à Delegato, qui de sua commissione non docuit; præsertim quoad actus, qui sunt de substantia judicii, ut citatio, litis contestatio, oblatio libelli & Procuratoris legitimatio & similia, ut cap. *Quoniam de probat. c.* 1. *de fide instrumentorum, l.* 1. *C. De mandat. Princ. l. Ne arbitris*, §. *Sin autem, Cod De arbitr.* secundum Innoc. hic *num.* 4. *in princ.*

Amplia septimò, etiam parte non petente, quia nihilominùs 31
Ordinarius potest ex officio suo petere, ut sibi rescriptum delegationis, seu mandatum Apostolicum exhibeatur; ita Innoc. *hic num.* 1. *in ver. De mandato, vers. & potest petere.*

Amplia octavò, ut Delegato volenti jurisdictionem exer- 32
cere non ostensis litteris delegationis possit Ordinarius de facto & quasi vim vi repellendo impunè resistere: casus est in *leg. Prohibitum, Cod De jur. Fisci lib.* 10. quem textum sic summat Bart. Nunciis Principum non creditur sine litteris & ipsis volentibus aliorum bona capere, quilibet, cujus intereſt, 33
potest de facto resistere, concordat textus in Auth. *de collat.* §. *eos collat.* 14. Potest enim ordinarius possessionem suam tueri armis materialibus & spiritualibus, ut c. *Dilecto*, §. *& quidem de sentent. excomm. lib.* 6. & sic post eam, turbantem excommunicatione percellere, etiam nulla monitione præmissa: quia non procedit, ut judex; sed ut pars pro sui juris conservatione, ut determinat Innocentius in sua celebri glossa, quam posuit in cap. *Venerabili de censibus.* Et quam ibi sequuntur Joann. Andr. Butr. Card. Abb. & communiter Doctores & resumsit Hostiensis in cap. *Procurationes eodem titulo*, ut ibi dixi *num.* 27. *& seqq.*

Amplia nonò, regulam hujus textûs, ut locum sibi vindicet 34
non tantùm in Delegato à Principe; sed etiam in Delegato à quocumque alio inferiori. Quod sentit Innocentius hic *num.* 4. dicens: nullius Delegati sententiæ creditur, nec aliqua executioni mandabitur, nisi ostendat litteras commissionis. Hæc tamen est differentia, quòd non delegatio Papæ vel Impe- 35
ratoris aliter probari non potest, quàm per scripturam, ut plenè ostenium est suprà in prima ampliatione *n.* 7. Secùs verò in Delegatione inferiorum: quia in ea locum habent jura communia, quæ dicunt eamdem vim habere testes & instrumenta, ut *l. In exercendis, Cod. De fid. instrum.* Ita Speculat. *in tit. de probat.* §. *ult. n.* 1. *vers. Sed numquid Delegatus.* Et decidunt Domini de Rota *decis.* 397. *aliàs* 5. incipien. *Si Episcopus n.* 3. *v. De secundo dubio de offic. Vicar. in novis* & apud Bellam. *dec.* 110. incipien. *Præsumitur*, sentit gloss. 2. in cap. *Nobilissimus* 97. *dist.* Millis *in Repertorio in ver. Probatio gratiæ Papalis*, Bart. Bellencinus *de charit. subsit q.* 111. ubi
propterea dicit gratiam Subcollectoris Apostolici, quæ fit à 36
Collectore & sic ab inferiore à Principe, posse probari per testes, secundum Dominos de Rota *dec.* 10. *alias* 266. incipien. *Dixerunt & concluserunt num.* 4. *de offic Delegat. in novis.* 37
In eo tamen casu, in quo Delegatus ab inferiore vellet probare suam commissionem per litteras, non esset opus, ut litteræ hujusmodi essent scriptæ vel subscriptæ manu propria ipsius delegantis; sed sufficeret, ut ejus sigillo essent munitæ, ut notat Angelus in *l. Consentaneum num.* 7. *cap. Quomodò & quandò jud.* Innoc. & Doctores in capite *Quoniam contra de probat.* Hippol. Marsil. *in rubrica, Cod. eodem tit. num.* 323. *ver. & idem Angel.* Appositio enim sigilli tantùm probat, quan- 38
tùm subscriptio manu propria, ut per Marsill. *ibidem nu.* 320. *vers. His expeditis.*

Amplia decimò, eamdem regulam, ut procedat etiam in 39
arbitro, cui non creditur si de compromisso non constat, licèt ipse attestetur in laudo factum fuisse compromissum, *l. Ne in arbitris cum l. seqq.* & ibi Doctores, *C. De arbitris*; Socinus in Authent. *Si quis in aliquo in ult. not. n.* 10. *vers. ex quo videtur, C. De edendo*: & innuit gloss. 1. hic Sed hoc intel- 40
ligas, nisi laudum esset latum partibus præsentibus & non contradicentibus assertioni arbitri, cap. *Nisi essent de præb.* Felin. in cap. *Quoniam contra nu.* 37. *& seqq. vers. Sexta conclusio de probationibus*, Angel. & Joan. de Imola in *l. Sciendum circa fin. ff. De verb. obligat.* Blanchett. in *tract. de Compromiss. q.* 9. *col. penul.* & facit quod dixi suprà *num.* 26.

Amplia undecimò, in Executore vel Subexecutore, quia 41
si non constat de ejus facultate, non potest procedere & ei impunè non paretur, Rota *dec.* 15. *de dol. & contum. in novis* quam sequitur Felinus hic *num.* 3. *vers. Pro hoc adde*, Federic. de Senis *cons.* 251. *Casus talis est per totum*; & irrita est executio facta non ostensa delegatione, Romanus *cons.* 336. *num* 4.

Amplia duodecimò, in quocumque Nuntio, misso & alio 42
destinato ad aliquid; ut sibi non credatur nisi doceat se habere potestatem ab eo, qui potest dare. Fed. de Senis *d. cons.* 251. *num.* 1. *vers. Non enim. delet.*

Amplia 13. in omnibus judicibus commissariis, qui de Pro- 43
vincia ad Provinciam mittuntur, debent enim præsentare litteras suæ facultatis Præsidi Provinciæ antequam exercere incipiant, aliàs posset eis resisti, Auth. *de collat.* §. *eos collat.* 14. & notat Bart. & Bald. in *l. Prohibitum, C. De jur. fisci lib.*

lib. 10. *& in l.* 1. *C. De super indict. eod. lib.* & probatur clarè in *l.* 1. *C. De mandat. princ.*

44 Nunc declara primò; regulam hujus textûs, ut quam vis Ordinarius non cogatur parere mandato afferentis se Delegatum, nisi ostendat litteras suæ delegationis, ut patet in littera ibi, *Nisi, &c.* tamen potest & prudenter agit si exequatur, etiamsi litteras non videat, dummodò probata persona sit, quæ hoc dicit, ita formaliter Innoc. *hic num.* 1.

45 Declara secundò eamdem regulam, ut locum non habeat in Cardinali cui attestanti de commissione sibi facta per Papam credendum est, licèt litteras suæ commissionis non ostendat, c. *Nobilissimus*, juncta gloss. in *ver. Nihilominùs 97. dist.* Sed adverte, quia ille textus non loquitur de speciali commissione; sed de ipsa legatione & gloss. dicit Cardinali credendum esse sine litteris, maximè cùm non contingat Cardinalem unquam abesse, nisi legationis causâ. Itaque creditur Cardinali, si afferat se Legatum idem tenet glossa in c. *cùm olim; il. primo in ver. Sine reprehensione de privil.* & gloss. in c. *Ad Apostolicæ in ver. Proponi de re judicat. lib.* 6. Lapus *allegat* 14. quæ incipit, *Idem est dicere & allegat.* 33. incipien. *An frater Minor*, Rota *dec.* 2. incipien. *Item nota quod Legatus de off. Legat. in antiq.* Host. Butr. Anchar. Abb. & alii copiosè relati ab Anton. Gabriël. *comm. conclus. lib.* 1. *in tit. de probat. concl.* 3. *n.* 2. *&* 3. & hoc planum.

46 Sed nihilominùs credendum esse Cardinali sine litteris, etiam quandò attestatur se Delegatum in aliqua causa, docuit Host. *in Summa in tit. de probat. Interdum, vers. Quid de auditoribus*, Abb. in c. *Quod super his num* 5. *de fid. instrum. & in cons.* 17. incipien. *In causa Ottonelli in fin. lib.* 2. Bald. & Salicet. in *l. Jurisjurandi, Cod. De testibus*. Roman. *cons.* 59. *Ad discutiendum num.* 6. *in* 4. *dubio*, Alex. *cons.* 92. *Perspectis num.* 14. *lib.* 6.

47 Contrarium Angelus *cons.* 182. *Mandatum Principis post principium, v. In contrarium facit*, ubi redarguit Joan. Andr. quòd alleget jura in contrarium facientia, nec ad ea respondeat, videlicet ad *l. unicam, C. de mandat. Princip.* ad *l. Prohibitum, C. De jure fisci lib.* 10. *& ad l. Missi opinatores*, ibi, *cùm delegatoriis, C. de exact. tribut. lib.* 10. & subdit Angelus super hoc puncto non posse sine dubio pertransiri & Decretistas sic & indiscusè procedere.

Tenendo primam opinionem, quæ procul dubio est magis 48
communis, eam limita in duobus casibus, secundum Felin. *hic n.* 12. *vers. Præterquam.* Primus est in Legatis venientibus ad Curiam Romanam, quia de stilo Curiæ eis non creditur sine litteris, text. est in d. c. *Nobilissimus* 97. *dist.* ibi, licèt nunquam Apostolicæ Sedis mos fuerit absque signatis apicibus undecumque legationes suscipere & notat Abbas in d. c. *Quod super his n.* 5. *post med. vers. Posset tamen dici de fid. instrum.* Secundus est, ubi legatio, seu commissio est alteri præjudicialis. Hanc limitationem posuit Angelus in d. *cons.* 182. *post* 49
princ. his verbis: *Finaliter credo, quòd quandòque Legatur quantùmcumque de latere vel quis alius quocumque alio possens honore, aut dignitatis fulgore, asserit se habere mandatum Principis, aut Papæ super his, quæ directè concernunt præjudicium alienum & tunc nullo modo creditur sine programmate legationis. Sic intelliguntur in contrarium allegata, si benè inspi-* 50
ciuntur. Quandòquidem asserit se habere mandatum super eo, quod principaliter ordinatur; nec tendit in præjudicium alienum; sed ad commodum Papæ, vel Principis & ad commodum aliorum absque alieno dispendio, sicut est ut dispensare possit super his, de quibus asserit se speciale commissionem habere: & tunc sine litteris creditur: quia satis est verisimile, ut hanc commissionem habeat. Hactenùs verba Angeli, qui ut vides in effectu non discrepat ab opinione Canonistarum. Et istud Consilium Angeli sequuntur Petrus de Anchar. in Clem. 1. *n.* 3. *de probat.* de Barbat. de Card. Legat. *q.* 1. *in* 2. *prælud.* & alii quos retuli in c. *De Rectoribus num.* 42. *infrà de Clerico ægrot.*

Conclude Cardinali asserenti aliquid de mandato Papæ standum esse, quandò tria simul concurrunt. Primum est, ut Cardinalis afferat verisimilia. Secundum est, ut Papa vel Princeps sit præsens in loco & ad eum facilè possit haberi recursus. Tertium ut assertio non contineat rem tertio præjudicialem, prout hæc tria ad conciliandas opiniones requirit Rota *dec.* 630. *n.* 2. *par.* 4. *rec.* & de hac materia vide latissimè per Ant. Gabr. *comm. concl. in tit. de probat. concl.* 3. *per tot.*

DE OFFICIO DELEGATI.

Gregorius IX. Præcentori, & Magistro N. Canon. Ambian.

CAPUT XXXVIII.

SIgnificantibus M. muliere, & J. nato ejus, nos noveritis accepisse, quòd cùm nobilis mulier Juliana vidua, mentiens se pauperem contra eos super terris, & rebus aliis ad judices nostras litteras impetrasset, iidem coram eis excipiendo proponere curaverunt, quòd cùm dictæ litteræ suggesto mendacio impetratæ fuissent, cùm prædicta Juliana (quæ nobilis est & dives) pauperem se dixisset in eis, coram ipsis (nisi requisito priùs domino, sub cujus jurisdictione ipsi consistunt, & coram quo parati erant eidem exhibere justitiæ complementum) non debebant de jure per tales litteras conveniri: undè dicti judices interloquendo pronunciarunt, se per easdem litteras procedere non debere: & infrà. Demum fuit à partibus in quosdam tanquam in arbitros taliter compromissum, quòd si infrà terminum in compromisso expressum, causam non deciderent, partes ad eorumdem judicum redirent examen. Verùm arbitris causam infra terminum negligentibus terminare, dicti judices jurisdictionem per formam compromissi hujusmodi resumpserunt: à quibus iidem se sentientes gravari, quòd super his, super quibus ab eis fuerant absoluti, litigare compellebant eosdem, ad nostram audientiam apellarunt. Ideòque mandamus, quatenùs, si est ita, revocetis in irritum & cætera.